

СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ А. С. МАКАРЕНКА

ФІЗИКО-МАТЕМАТИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

КАФЕДРА БІЗНЕС-ЕКОНОМІКИ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ

Ду Вей

ФОРМУВАННЯ МЕХАНІЗМУ ДІАГНОСТИКИ ФІНАНСОВО-
ЕКОНОМІЧНОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

Спеціальність: 051 «Економіка»

Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки

Кваліфікаційна робота
на здобуття освітнього ступеню магістра

Науковий керівник

_____ В.В. Божкова,
доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри бізнес-економіки та
адміністрування

« ____ » _____ 2024 року

Виконавець
здобувач вищої освіти групи 562i

_____ 杜伟 _____ Ду Вей

« ____ » _____ 2024 року

Суми 2024

**СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені А.С.МАКАРЕНКА**

Інститут, факультет Фізико-математичний
Кафедра Бізнес-економіки та адміністрування
Рівень вищої освіти магістр
Спеціальність 051 Економіка
Освітньо-професійна програма Економіка

ЗАТВЕРДЖУЮ

**Завідувач кафедри бізнес-економіки
та адміністрування**

_____ д.е.н., професор **Божкова В.В.**
«__» _____ 2024 р.

**З А В Д А Н Н Я
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТУ**

Ду Вей

1. Тема роботи: «Формування механізму діагностики фінансово-економічного стану підприємства»

Керівник роботи: доктор економічних наук, проф Божкова В.В.
Затверджені наказом від «__» _____ 202_ року, № _____

2. Строк подання студентом роботи «__» _____ 2024 р.

3. Вихідні дані до роботи:

мета дослідження: створення системи знань, умінь і навичок, пов'язаних з використанням аналітичних інструментів для визначення стану підприємства.

об'єкт дослідження: підприємство ТОВ «Інстил Україна».

предмет дослідження: являє собою комплекс теоретичних, методологічних і практичних питань, пов'язаних з використанням фінансово-економічного стану підприємства.

4. Зміст роботи (перелік питань, які потрібно розробити):

Розділ 1. Теоретичні основи управління фінансовим станом підприємства

Розділ 2. Аналіз і діагностика фінансового стану та стійкості функціонування підприємства

Розділ 3. Удосконалення механізму діагностики фінансово-економічного стану підприємства

5. Перелік графічного (ілюстративного) матеріалу (із чітким зазначенням обов'язкових складових): робота містить 3 таблиці і 7 рисунків.

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
1.	Божкова В.В		杜伟
2.	Божкова В.В		杜伟
3.	Божкова В.В		杜伟

7. Дата видачі завдання «__» __ 202__ року.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітки
1.	Вибір теми магістерської роботи, ознайомлення з науковою літературою за темою дослідження		виконано
2.	Обговорення та затвердження теми магістерської роботи та наукового керівника на засіданні кафедри, наказом ректора університету		виконано
3.	Отримання консультації в керівника, накопичення матеріалів для написання теоретичної частини дослідження, розробка плану роботи, визначення об'єкта, предмета, мети, гіпотези, завдань дослідження, критеріїв оцінювання		виконано
4.	Робота над теоретичною частиною магістерської роботи, аналіз літературних джерел. Розробка та апробація методики дослідної роботи		виконано
5.	Подання теоретичної частини магістерської роботи для першого читання науковим керівником		виконано
6.	Усунення зауважень, урахування рекомендацій наукового керівника щодо першого розділу роботи.		виконано
7.	Подання другого розділу експериментально-дослідної частини магістерської роботи на перевірку науковому керівнику		виконано
8.	Подання третього розділу методологічної частини магістерської роботи на перевірку науковому керівнику		виконано
9.	Урахування рекомендацій наукового керівника, збагачення роботи додатковими дослідженнями, підготовка загальних висновків		виконано
10.	Доспрацювання магістерської роботи з урахуванням рекомендацій після передзахисту		виконано
11.	Подання магістерської роботи науковому керівнику та рецензенту на підготовку відгуку та рецензії, подання електронної версії магістерської роботи		виконано
12.	Подання на кафедру остаточного варіанта магістерської роботи, переплетеного та підписаного магістрантом, науковим керівником і рецензентом		виконано

Науковий керівник _____ д. е. н., проф. Божкова В.В.
(підпис)

Здобувач _____ 杜伟 _____ Ду Вей
(підпис)

ЗМІСТ

ВСТУП	5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОВИМ СТАНОМ ПІДПРИЄМСТВА	8
1.1. Сутність діагностики потенціалу фінансово-економічної стійкості підприємства	8
1.2. Підходи до оцінки фінансового стану підприємства	16
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ І ДІАГНОСТИКА ФІНАНСОВОГО СТАНУ ТА СТІЙКОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВА	28
2.1. Методологічні основи діагностики фінансового стану і стійкості функціонування ТОВ «Інстіл Україна»	28
2.2. Аналіз фінансового стану підприємства	34
РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ ДІАГНОСТИКИ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА	54
3.1. Ефективність фінансового управління підприємством на основі інформації розрахунково-діагностичного характеру	54
3.2. Використання результатів діагностики для аналізу фінансових проблем стану підприємства	62
ВИСНОВКИ	68
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	71

ВСТУП

Управління в ринкових умовах вимагає від підприємств підвищення виробничих потужностей, конкурентоспроможності продукції та послуг на основі впровадження результатів наукового прогресу і техніки, ефективних аспектів адміністрування та управління, економічного співробітництва та проекту.

Важливим кроком у виконанні цього завдання є аналіз фінансово-економічного стану підприємства. З його допомогою розробляються стратегія і процеси розвитку компанії, затверджуються плани і рішення організації, контролюється їх виконання, визначаються резерви збільшення виробничих потужностей, оцінюється результативність діяльності компанії, її підрозділів і співробітників.

Аналіз фінансово-економічного стану підприємства буде дуже важливим у період ринкових реформ, з'являться економічні методи управління; не тільки виявляти помилки, а й показувати їм можливості економічного зростання.

У дипломній роботі розглядається концепція фінансової стабільності роботи фірми з точки зору системного та логічного підходу та обґрунтовується теоретична основа для аналізу фінансово-економічної ситуації суб'єкта господарювання в тому розумінні, що це прийнято. декларації створить базовий аналіз їх фінансового стану (хвороби).

Експрес-аналіз повинен показати статистику на "слабких сигналах", за якими можна визначити фінансові втрати компанії. Базовий аналіз розкриває причини фінансових труднощів і визначає шляхи покращення суспільства.

В даній роботі запропоновано комплексне вирішення проблеми створення методики дослідження фінансово-економічного стану підприємства на початку його фінансової кризи. Це можна зробити в чотири етапи.

Перший крок — розглянути сутність аналітики як інструменту для визначення найкращих варіантів фінансування розвитку бізнесу. Другим

кроком є оцінка підходів до фінансового стану компанії. Третій крок – пояснення фінансової системи забезпечення власності суб'єктів господарювання. Так, ми можемо розв'язати проблеми створення методики перевірки фінансово-економічного стану підприємства.

У теоретичній частині роботи викладено теоретичні проблеми управління фінансовою діяльністю підприємства. Сутність і значення дослідження міцності фінансової стійкості, напрями її стабілізації шляхом удосконалення структури активів підприємства, спосіб оцінки фінансового стану суб'єкта господарювання.

Аналіз поточної ситуації дозволяє визначити шляхи вдосконалення управління фінансовою стійкістю підприємства (ідеї розробки методу перевірки міцності фінансової стійкості; процедурне забезпечення оцінки потреби в додатковому фінансуванні підприємства).

Метою роботи є створення системи знань, умінь і навичок, пов'язаних з використанням аналітичних інструментів для визначення стану підприємства. Ця частина професійної діяльності фахівця є дуже важливою зараз, у період системних змін в економіці України.

Для досягнення поставленої мети в роботі визначено такі завдання:

- аналізи вважаються основною метою методу організації фінансового менеджменту підприємства;
- проаналізовано фінансовий стан підприємства;
- знайдено метод фінансової стійкості;
- запропоновано рекомендації щодо вдосконалення аналітичних методів аналізу бізнесу.

Суб'єктом дослідження є підприємство ТОВ «Інстил Україна».

Метою дослідження є методика дослідження фінансово-економічного стану підприємства.

Інформаційна база дослідження базується на традиційних джерелах та науковій літературі. Актуальна інформація отримана з матеріалів

бухгалтерської звітності підприємства на кредитних бланках. 1, № 2 і № 3 на 2022-2023 роки.

При виконанні магістерської роботи використано методи аналізу та синтезу, порівняння та зображення, графічний метод.

Практичне значення результатів обумовлено тим, що на основі проведених досліджень та узагальнення наукового доробку вчених-економістів виявлено резерви підвищення фінансових результатів підприємства, при реалізації яких підвищується продуктивність підприємства. і конкурентоспроможність підприємства.

РОЗДІЛ 1.

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ МЕХАНІЗМУ ДІАГНОСТИКИ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Сутність діагностики потенціалу фінансово-економічної стійкості підприємства

В умовах ринкових змін функціонування підприємств під впливом динамічних змін різноманітних умов середовища є дуже складним. Системна криза, яка охопила більшість українських промислових підприємств, скоротила їх фінансово-економічні ресурси.

Таким чином, погані умови для розвитку інституцій свідчать про те, що нині функціонуюча система управління фінансами є не дуже ефективною, наука та методи некоректними. Відсутня аналітична база для оцінки потенціалу фінансово-економічної стабільності та вибору стратегій, що враховують нові пріоритети сталого розвитку.

При вирішенні вищезазначеної проблеми важливо відзначити силу фінансово-економічної стабільності, яка розглядається в цій статті як інструмент визначення ідеального фінансового сектору для сталого розвитку бізнесу.

Перш ніж перейти до представлення теоретичної основи аналізу фінансово-економічної стабільності звернемося до походження терміна «діагностика». Існує багато інтерпретацій і тем для дискусій не тільки серед економістів, а й серед користувачів Інтернету, генетиків та експертів. Як показують результати досліджень, існує багато визначень слова «діагностика», які є складними та суперечливими, тому є багато наук, які мають різні цілі та завдання.

У найзагальнішому розумінні «діагностика» у перекладі з грецької мови означає «знати», а за словником С.І. Ожегова — про вивчення техніки діагнозу; по-друге, визначити захворювання [46, с. 164].

Слово «діагностика» вперше з'явилося в медицині. Цей термін вважався методом спеціального обстеження людини з метою отримання обґрунтованої думки про стан його здоров'я, визначення відмінностей, визначення виду захворювання та причин його стану. У грецькій мові слово «діагноз» означає «знати правильно, досліджувати, складати думку». У медицині діагностика є частиною процесу лікування, що розвивається.

На рисунку 1 показано принцип процесу лікування [30, с. 81].

Його можна побачити на рис. 1.1, лікувальний процес – це складний трансформаційний процес, який включає: обстеження хворого, базову діагностику, визначення процедури лікування, керівництво лікуванням, управління перебігом захворювання, ефективність лікувального ефекту тощо. Потім при необхідності повторюються етапи лікувального процесу: обстеження, діагностика, коригування курсу лікування та моніторинг стану пацієнта.

На першому етапі лікувального процесу хворого обстежують суб'єктивними та об'єктивними методами.

У другій частині проводиться аналіз. При цьому спочатку проводиться порівняльна оцінка даних морфофункціональних досліджень органів пацієнта та їх функцій. Потім на основі «контрольних» оцінок визначається стан здоров'я пацієнта.

На третьому етапі лікування разом з діагнозом «захворювання» проводиться базова діагностика, завдання якої за симптоматичною ознакою визначити тип захворювання (або симптоми кількох захворювань), оцінити ступінь її тяжкості та причини її виникнення.

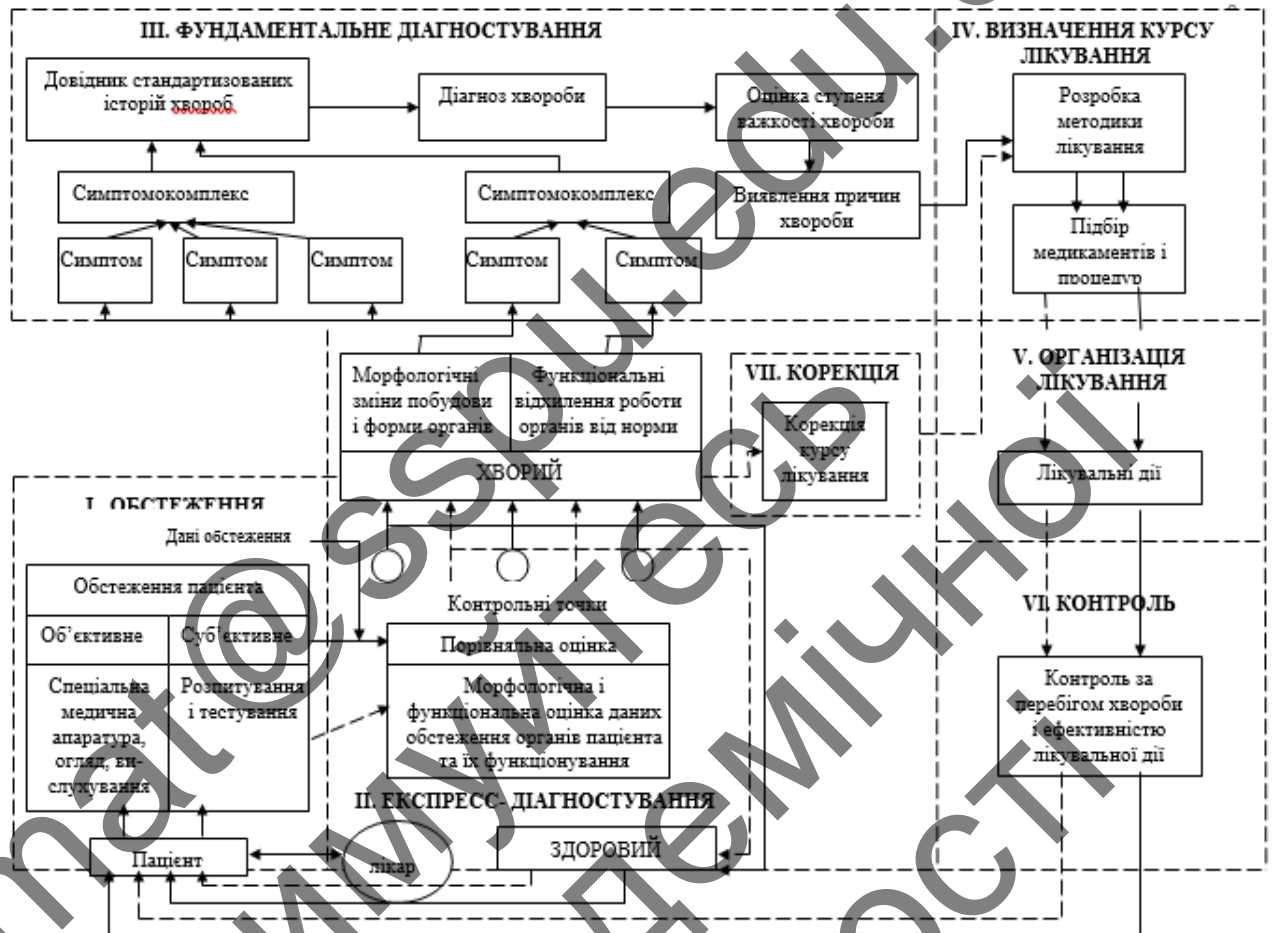

Рис. 1.1. Схема механізму лікувального процесу

На четвертому етапі лікувального процесу визначається курс лікування, який включає: визначення методів лікування та вибір препаратів і методів.

На п'ятому етапі - планується саме лікування.

На шостому етапі – проводиться спостереження за перебігом захворювання та ефективністю лікування. У разі погіршення стану або неефективності ліків лікар проведе повторне обстеження та скоригує лікування.

Теоретичним питанням використання методів діагностики в лікувальному процесі присвятили багато вчених. Водночас існує багато теоретичних проблем щодо використання методів діагностики захворювання, які до кінця не розроблені.

Багатозначність понять, що використовуються в діагностичному процесі, таких як «симптом», «синдром», «сукупність симптомів» тощо, не

забезпечує наукового пізнання та ефективної роботи про вид захворювання та його причини. В результаті не тільки те саме слово означає різні захворювання, але і одне і те ж захворювання називається різними словами.

Аналіз концепції використання діагностичних методів свідчить про відсутність повного логіко-математичного опису аналітичного процесу. Перевага формалізації великої області знань полягає в тому, що вона дозволяє широким зв'язкам і відносинам бути більш узгодженими, систематичними та виразними.

Діагностичні методи використовуються в техніці. При діагностиці складних технічних систем, які функціонують у встановлених умовах, використовують комплекс заходів, пов'язаних з контролем, перевіркою та прогнозуванням їх технічних характеристик [30, с. 83].

Якщо провести порівняння між медициною, технікою та економікою, тоді можна побачити, що основні принципи методу діагностики у всіх цих областях багато в чому схожі.

Наприклад, економічні показники показують ознаки «хвороби» в економіці підприємства, вид і ступінь тяжкості економічного захворювання, а також причини його виникнення. Як і в медицині та техніці, в економіці важливий ранній розвиток виявлення симптомів економічної хвороби, розуміння її причин.

В економіці діагностика використовується для виявлення закономірностей, тенденцій та оцінки змін в економічній діяльності, щоб краще впоратися з ними та отримати докази для прийняття рішень. Що стосується наукової сторони цієї проблеми, одностайності щодо слова «хвороба» ще не досягнуто, і явище та його тлумачення досі дискутуються. Основна дискусія в наукових колах точиться навколо деталей діагностичного аналізу. Дослідження вітчизняних науковців у галузі фінансового менеджменту, проведені останніми роками, були зосереджені на вивченні фінансової ситуації на основі фінансової інформації, не звертаючи особливої уваги на ступінь фінансової міцності та економічної стабільності. розвиток

бізнесу. Загалом результати дослідження свідчать про те, що на сьогоднішній день розроблено чотири напрямки теорії аналізу: аналітика, комунікація, попередження проблеми та інформаційно-рекомендаційний напрямок.

У рамках першого напрямку [9, с. 276; 14, с. 202] діагностика розглядається як аналітичний процес управління, який спостерігається при дослідженні характеру та поведінки об'єкта управління в конкретний період. Так, на думку І.О. Бланк діагностикою вважають точку дослідження системи управління, яка передбачає регулярну оцінку параметрів на основі даних фінансового обліку на основі стандартних методів аналізу [9, с. 276]. Ми підкреслюємо, що це визначення підкреслює важливість аналітичної інформації як форми комунікації в операційній системі.

Також Бланк І.О. пропонує розглядати аналіз банкрутства в економіці з двох сторін:

- 1) демонстраційний аналіз – раннє виявлення ознак проблемного розвитку бізнесу [9, с. 282];
- 2) базовий аналіз – дає детальну картину питання про фінансовий стан підприємства та систему форм і методів його майбутнього фінансового оздоровлення [28, с. 293].

Таким чином можна реалізувати програму антикризової діагностики.

Прихильники другого напрямку, такі як: Е.А. Ананькіна, С.В. Данілочкіна і Н.Г. Данілочкіна, порівнюючи аналітичні та фінансові знання, здійснені з метою виявлення на початкових стадіях слабких місць і недоліків у функціонуванні підприємства, які можуть бути шкідливими з точки зору виникнення неплатоспроможності [28, с. 172]. Визначення обмежують роботу та суть аналізу, оскільки комплексне дослідження економічної діяльності та оцінка її динамічних змін за допомогою системи показників дозволяє створити аналітичну програму для відбору в управлінських рішеннях.

Третій підхід, широко використовуваний у міжнародній та внутрішній роботі антикризової організації, отримав назву комплексного аналізу вільних інститутів. Тому метою діагностики «управління – фінанси» є оцінка якості

фінансової політики та ефективності методів управління на основі аналізу та оцінки стану фінансового менеджменту та вибору умов його продуктивність в організації. [71, с. 147].

Тут слід зупинитися на методологічному підході, запропонованому Н.А. Кизим, В.А. Забродський, В.А. Зінченко та Ю.С. Кончак, виокремлюючи дві частини: фундаментальну та експрес-діагностику.

У сучасних умовах зростає важливість вивчення фінансового стану компанії, оскільки перевірка набуває стратегічного характеру та спрямована на виявлення інвестиційної проблеми інвестора його аналітичної оцінки стратегії. Це важливо не для оцінки достовірності фінансової інформації, а для ділових знань і підтвердження активів і зобов'язань і справжнього фінансового стану підприємства. Це пояснюється тим, що фінансова ситуація є складовою, яка відображає поточне функціонування компанії.

Проте слід зазначити, що багато аспектів цієї проблеми не підлягають дослідженню, зокрема: немає чіткого визначення структурних елементів і методів контролю міцності фінансово-економічної стійкості підприємства; надто мало уваги приділяється розробці управлінського підходу та методичного забезпечення аналізу при виборі фінансової стратегії сталого розвитку компанії.

Для прогнозування фінансового стану та перспектив сталого розвитку підприємства відповідно до правил і норм ринкового середовища необхідно розуміти внутрішні та зовнішні принципи функціонування системи. Тому на перший план реальних досліджень вийде робота з визначення характеристик системи ознак і симптомів, за допомогою яких можна ідентифікувати категорію «підприємство» як проект управління фінансами.

З економічної точки зору «промисловість» слід розглядати як специфічну форму дії виробничих сил і частину системи трудових відносин — самостійну господарську одиницю. Оцінка економічної системи повинна, з одного боку, враховувати характер відносин власності, її вираження в засобах відтворення, тобто ґрунтовну оцінку реальних відносин суб'єктів цієї системи.

З іншого боку, система управління фінансами підприємства є формою фінансових відносин, що відповідає вимогам економічних законів його розвитку.

Інформаційно-системна характеристика підприємства як основа фінансового менеджменту є методологічною основою для формування попереднього висновку щодо аналізу потенціалу фінансово-економічної стійкості, зокрема:

- 1) підготовка та своєчасне коригування стратегічних орієнтирів сталого розвитку підприємства;
- 2) визначення фінансових проблем і можливих рішень;
- 3) визначення меж фінансово-економічної стійкості підприємства;
- 4) початкова підготовка та узгодження процедур з метою створення системи фінансового менеджменту.

Вивчаючи дану тему, слід орієнтуватися на зміст і призначення фінансового аналізу на підприємстві.

Іноді слова «аналіз» і слово «діагностика» використовуються як синоніми, але важливо розуміти, що це різні речі.

Неможливо вибрати стратегію без вказівки внутрішнього середовища. Детальний аналіз усіх аспектів діяльності організації дозволяє визначити сильні та слабкі сторони організації та шляхи реалізації обраного шляху розвитку організації.

Діагностика полягає у визначенні сутності та характеристик проблеми на основі всебічного аналізу з використанням комплексу принципів і методів його реалізації [13, с. 113].

Діагностична діяльність вимагає, відповідно до зазначених методів, відбору конкретних джерел інформації, збору та обробки відповідної інформації за допомогою відповідних аналітичних методів, підготовки всіх методів для успішного прийняття рішень. У процесі діагностики необхідно ретельно вивчити взаємозв'язок між загальними цілями організації, визначити,

що і як вони впливають на діяльність організації, і зрозуміти потенціал керівництва для впровадження змін.

Організація (підприємство, компанія) є складною системою, тому для її дослідження використовується аналіз системи [44, с. 73].

Існує багато трактувань терміна «системний аналіз». На наш погляд, системний аналіз – це опис ситуації і конкретного проекту з точки зору конкретного проекту (місії).

Фінансовий аналіз є обов'язковою частиною фінансового менеджменту кожної компанії. Його роль полягає у визначенні прийнятних параметрів роботи підприємства та небажаних параметрів, які потребують негайного втручання.

Іншими словами, щоб компанія добре працювала на ринку, вона повинна знати, чому її ситуація погана і як її виправити.

Фінансова діагностика підприємства, на відміну від аналізу, включає комплексний аналіз за результатами його господарської діяльності, які вважаються прибутковими для підприємства [14, с. 190]:

- ефективне використання наявних ресурсів;
- правильна оплата зобов'язань;
- продуктивна праця.

В умовах переходу української економіки до ринкової системи господарювання та наявності ділових відносин у фінансово-господарській діяльності підвищиться своєчасність і якість роботи розділу їх банківського рахунку, оцінки грошових коштів, вартості та стабільності банку. дуже важливо, і знайти шляхи підвищення та зміцнення фінансової стабільності. Важливо оцінити шляхи збільшення прибутку компанії.

Тому фінансова діагностика підприємства включає систематичну та всебічну оцінку його діяльності з використанням різних методів, способів та аналітичних прийомів. Це дозволить критично оцінити фінансові результати підприємства як у методиці, так і в динаміці, створити підстави для виявлення

проблем у фінансовій діяльності та способів цільового використання фінансових ресурсів, у тому числі їх раціонального розподілу.

1.2. Підходи до оцінки фінансового стану підприємства

Для вирішення поточних фінансово-економічних проблем підприємства необхідно мати максимально достовірну та чесну інформацію про його фінансовий стан та діяльність. Для прийняття управлінських рішень в компанії дані повинні використовуватися відповідно до певних правил (вимог, процедур) з розумінням і схваленням керівників. Для порівняння фінансових результатів, досягнутих у минулому та теперішньому часі, слід використовувати порівняльні показники, які повинні визначатися таким же чином, використовуючи статистичні бази даних, критерії, нормативи та стандарти. Загальні вимоги до фінансової звітності містяться в законі (стандарті) рахунку 1, затвердженому наказом Міністерства фінансів України від 31.03.1999 р. 387.

Фінансова звітність компанії містить додаткову інформацію про її фінансовий стан. На основі аналізу наданої інформації можна визначити основні тенденції формування та використання фінансових ресурсів підприємства, причини змін, що відбулися, сильні та слабкі сторони підприємства, резерви вдосконалення управління. майбутні ситуації будуть визначені.

Фінансове становище підприємства є результатом взаємодії всіх елементів системи фінансових відносин підприємства: воно визначається сукупністю виробничої діяльності та економічної кон'юнктури, представлене системою показників, що відображають наявність, місцезнаходження. . та використання фінансових ресурсів. Отже, фінансове становище підприємства залежить від результатів його виробничо-господарської та господарської діяльності. Чим вищі показники обсягу виробництва та реалізації продукції (робіт, послуг) і нижча ціна продукції (робіт, послуг), тим більшим буде

прибуток підприємства, а отже, стабільнішими будуть його фінанси. ситуація. При цьому слід пам'ятати, що фінансова діяльність підприємства спрямована на забезпечення систематичного надходження та ефективного використання фінансових ресурсів, дотримання платіжної політики, впровадження відповідних результатів кредитної політики та досягнення адекватного власного показника. і позики, фінансова стабільність для нормального функціонування підприємства [14, с. 191].

Фінансовий стан підприємства включає також рівень його безпеки та обсяг фінансових ресурсів, необхідних для здійснення прибуткової господарської діяльності та виконання фінансових рішень щодо своїх зобов'язань. Фінансове становище є одним із найважливіших аспектів виробничо-фінансових результатів діяльності компаній. Це може бути добре чи погано [77, с. 334].

Порядок оцінки фінансового стану компанії викладено в інструкцію ДПА № 20-2117 від 27.01.98 р. «Методичні рекомендації по аналізу фінансового стану підприємств та організацій».

Всі підприємства повинні прагнути до хорошого фінансового становища, тобто створювати великий обсяг фінансових ресурсів, які є індикатором правильного графіка розрахунків з постачальниками, бюджетом та іншими взаємовідносинами фінансової системи, економічного та соціального розвитку. [77, с. 335].

Оцінка фінансового стану підприємства повинна здійснюватися шляхом розрахунку системи економічних показників, які виражають економічний і фінансовий стан підприємств.

Фінансовий стан компанії є найважливішим аспектом її господарської діяльності. Він визначає конкурентоспроможність підприємства та його здатність до ділової взаємодії, що є показником ефективної реалізації економічних потреб усіх учасників фінансових відносин – самого підприємства та його партнерів [83, с. 114].

Витрати та ліквідність є дуже важливими показниками для оцінки фінансового стану.

При виконанні підприємством оптимальних параметрів, передбачених зазначеними інструкціями, його фінансовий стан буде збережено. Якщо, наприклад, компанія не отримує прибутку, достатнього для збільшення власних фінансових ресурсів, її фінансовий стан не буде стійким. Тому при розгляді змісту дуже важливим є порядок розрахунку обраних показників, їх взаємозв'язок і вплив на фінансовий стан підприємства.

Серед вітчизняних економістів, які займаються питаннями моніторингу фінансового стану підприємств, найбільше значення мають І. А. Бланк, В. А. Забродський та М. О. Кизим [4, 5, 9].

Метою фінансового аналізу є візуальна оцінка динаміки розвитку підприємства та його фінансового стану.

Основними функціями фінансового аналізу підприємства є [14, о 191]:

- перевірка ефективності та фінансової стійкості підприємства;
- перевірка ефективності використання майна підприємства, формування власних обігових коштів;
- об'єктивна оцінка фінансової динаміки, вартісної та фінансової стійкості підприємства;
- визначення стану підприємства на фінансовому ринку та кількісна оцінка його конкурентоспроможності;
- аналіз діяльності підприємства;
- визначення ефективності використання фінансових ресурсів.

Фінансовий аналіз базується на внутрішньому аналізі фінансового стану (методиці) підприємства, який включає [14, с 191]:

- аналіз активів підприємства;
- аналіз фінансової стабільності та стійкості підприємства;
- оцінка господарської діяльності підприємства;
- аналіз динаміки продукції та результатів компанії та факторів, що впливають на це;

- аналіз кредитного стану підприємства;
- оцінка використання активів і капіталу;
- аналіз власних фінансових ресурсів;
- аналіз доходів та платоспроможності підприємства;
- аналіз особистого життя закладів тощо.

Тому аналітики проводять традиційний аналіз і покладаються на широкий спектр інформації, включаючи оперативні дані.

Методика (рис. 1.2) та методика її реалізації (рис. 1.3) були розроблені в ході здійснення фінансового аналізу на традиційній основі.

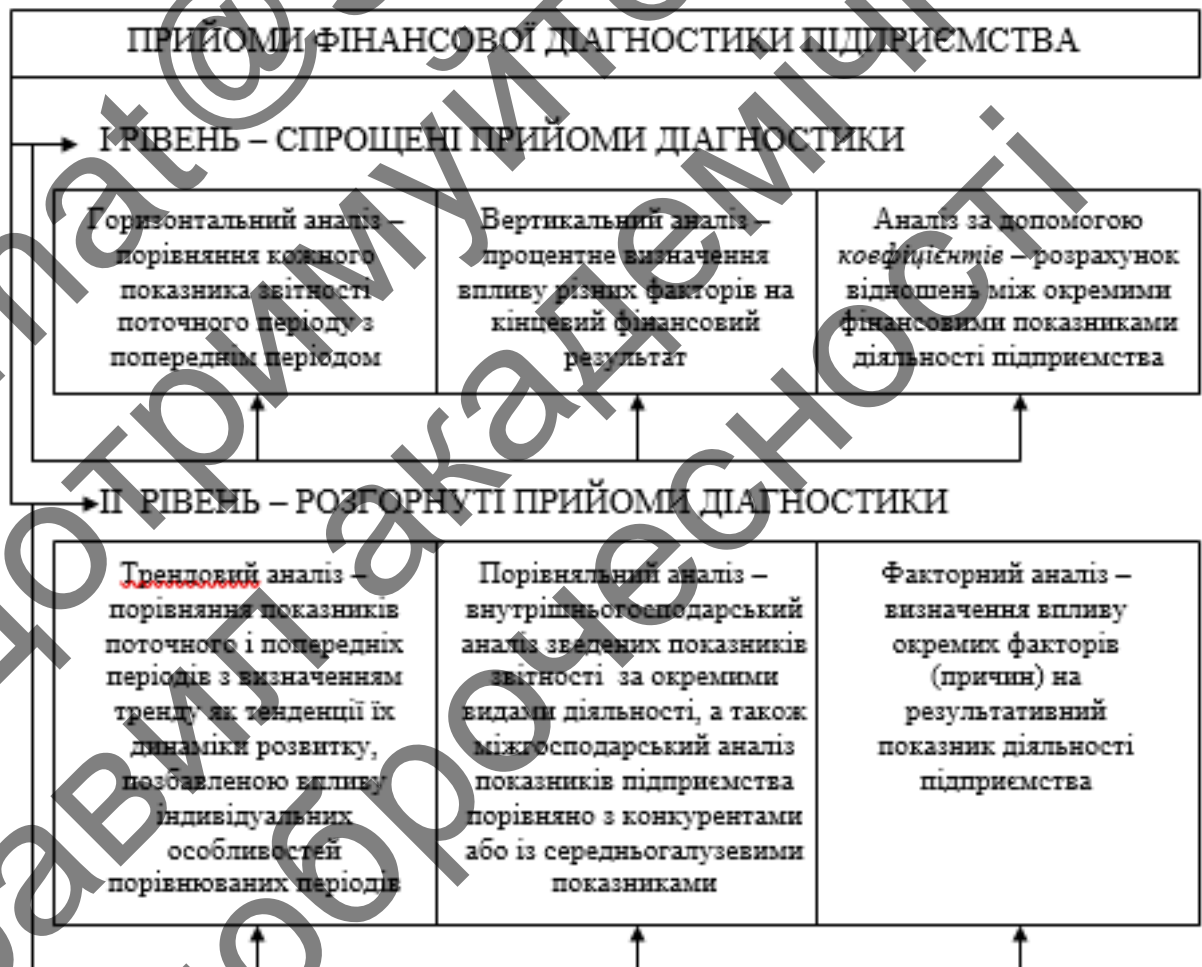

Рис. 1.2. Характеристика прийомів фінансової діагностики [14, с. 193]

Метою фінансової діагностики стану підприємства є формування та використання його фінансових ресурсів.

За допомогою різних методів можна досягти головної мети аналізу фінансового стану підприємства – його об'єктивної оцінки і на основі цього визначити напрями, які можна покращити в ефективній побудові та використанні фінансових ресурсів.

Методи фінансової діагностики - це набір наукових інструментів, які використовуються для дослідження фінансового стану компанії.

В економіці підприємства методи фінансової діагностики класифікуються за різними критеріями класифікації. За ступенем важливості вони поділяються на неформальні та формальні методи фінансової діагностики.

Рис. 1.3. Класифікація методів фінансової діагностики [21, с. 193]

Неформальні методи базуються на характеристиках аналітичних методів на логічному рівні. Для цих методів характерні певні принципи, оскільки більшість із них базуються на відчуттях, досвіді та знаннях аналітика.

Формалізовані методи фінансового аналізу – це ті, які базуються на дійсних і перевірених аналітичних взаємозв'язках. Ці методи більш об'єктивні, тому їх часто використовують для оцінки діяльності вітчизняних компаній.

Економічні статистичні методи (середні та відносні значення, методи класифікації, графічні методи, алгебраїчні методи, динамічна обробка послідовності) та математичні статистичні методи (кореляційний аналіз, дисперсійний аналіз, метод головних компонентів), які зазвичай використовуються у фінансовому аналізі. .

Також поширеним методом аналізу є порівняння. Саме там починається розв'язання багатьох аналітичних проблем і визначається напрямок аналітичних досліджень. У фінансово-економічному аналізі використовуються такі порівняння [21, с. 36]:

- характеристики, динамічні показники, та аналогічні дані за попередні періоди, які є основою;
- фактичні дані (звіти) за аналізований період та планові дані;
- надати дані та середні значення (у галузі, промисловості, усіх країнах, країнах, що розвиваються);
- просторове порівняння з даними про продуктивність інших об'єктів.

Основною умовою ефективності порівняльного методу (і одним із найскладніших завдань фінансово-економічного аналізу) є досягнення порівняння показників, що описують аналіз. Переконавшись, що показники збігаються за всіма параметрами, можна проводити аналітичні розрахунки на основі порівняння.

Іншим методом аналізу є резервування, яке передбачає створення класифікаційних груп на основі ознак з області аналізованих даних, що важливо з точки зору вирішення конкретних аналітичних завдань. Цей розподіл набору аналітичної інформації перед аналітичною обробкою та обчисленням груп, зібраних відповідно до конкретних характеристик, дозволяє ідентифікувати методи та характеристики процесів і вибраних характеристик. Шляхом поглиблення аналізу (створення груп за кількістю

балів, за більш короткий період тощо), шляхом усереднення отриманих балів можна проаналізувати структуру, структурні зміни аналізованого матеріалу та визначити взаємозв'язки між різними показниками. Методика класифікації доповнюється аналітичними таблицями. Без таблиці аналізу неможливо правильно розв'язати будь-яку чи більш складну задачу аналізу [21, с.37].

Використання конкретних методів і аналітичних прийомів для досягнення конкретних цілей дослідження фінансового стану підприємства в цілому є методом і методами його фінансового аналізу.

Розглянувши мету роботи та значення фінансової статистики підприємства, слід підкреслити, що її інтерес і важливість впливає з необхідності системного аналізу рекомендацій щодо вдосконалення діяльності в умовах ринкової економіки, попиту. . покращити використання фінансових ресурсів, знайти резерви для зміцнення фінансової стійкості підприємства.

Інформаційною базою для оцінки фінансового стану підприємства є: дані «Балансу підприємства» (форма №1), дані «Звіту про фінансові результати» (форма №2), дані «Звіту про рух грошових коштів» (форма № 3), дані «Звіту про власний капітал» (форма № 4), статистична та інша звітність.

Усі показники балансу та іншої бухгалтерської звітності взаємопов'язані, і від достовірності поданої інформації та правильного порядку залежить їх своєчасне значення та якісна оцінка фінансового стану підприємства.

Основними вимогами до бухгалтерської звітності з точки зору виконання фінансового аналізу підприємства є [14, с. 195]:

- оцінка динаміки та очікування продуктивності компанії;
- оцінка фінансових ресурсів підприємства та ефективності їх використання;
- підготовка фінансових управлінських рішень, необхідних для реалізації ефективної інвестиційної політики.

Баланс містить активи та пасиви та показує розподіл активів та зобов'язань у часі, а також фінансування активів за рахунок власного капіталу та боргу.

Звіт про фінансові результати показує ефективність роботи компанії за певний період. Якщо баланс відображає детальний опис фінансового стану компанії на певну дату, то фінансова звітність підтверджує, як були понесені доходи та витрати та як розраховувалися доходи (на відповідних рівнях). відповідний період (квартал, півріччя, дев'ять місяців, рік).

Отже, звіт про фінансові результати містить інформацію про:

- виручка (дохід) від реалізації продукції (товарів, будівельних робіт, послуг);
- інші операційні витрати;
- фінансові результати від операційної діяльності (прибуток або збиток);
- доходи від участі у ярмарках;
- фінансові результати в нормальному діапазоні до оподаткування (прибуток або збиток);
- фінансові результати від звичайної діяльності (прибуток або збиток).

Фінансова звітність компанії містить додаткову інформацію про її фінансовий стан. На основі аналізу звітної інформації визначено основні тенденції формування та використання фінансових ресурсів підприємства, причини змін, сильні та слабкі сторони підприємства, резерви покращення його майбутнього фінансового стану.

Для вирішення поточних фінансово-економічних проблем підприємства необхідно мати максимально достовірну та правдиву інформацію про його фінансово-економічний стан. Для прийняття управлінських рішень в компанії дані повинні використовуватися відповідно до конкретних правил (положень, процедур) за розумінням і згодою керівників. Для порівняння фінансових результатів, отриманих у минулому, із сьогоднішнім слід використовувати порівняльні показники, вони повинні визначатися таким же чином, використовуючи статистичні бази даних, критерії, нормативи та стандарти.

Загальні вимоги до фінансової звітності містяться в положенні (стандарті) бухгалтерського обліку 1 (далі – П(С)БО 1), затвердженому наказом Міністерства фінансів України від 31.03.99 р. N387, дана норма конкретизує [24]., 25] :

- призначення фінансової звітності;
- створення фінансової звітності;
- поняття звітного періоду;
- якість елементів і принципів, яких слід дотримуватися при складанні фінансової звітності;
- вимоги до інформації у фінансовій звітності.

П(С)БО 1 слід застосовувати в умовах складання та подання фінансової звітності установ, організацій, управлінь та інших юридичних осіб усіх форм власності (крім банків і фінансових установ). Призначенням П(С)БО 1 є Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку № 1 Комітету з міжнародних стандартів бухгалтерського обліку. Фінансова звітність визначає П(С)БО 1 як бухгалтерський звіт, який відображає фінансовий стан підприємства та результати його діяльності за звітний період. Метою таких звітів є задоволення загальних інформаційних потреб багатьох користувачів, які покладаються на них як на основне джерело фінансової інформації для прийняття рішень.

Сила розвитку компанії може відобразитися в змінах її фінансових показників. Зміни одного з параметрів економічної системи викличуть зміни інших. При цьому не можна досягти хорошого фінансового становища, можна продовжувати боротися, тому що:

- 1) переглядаються основні стратегічні принципи та орієнтири;
- 2) змінюється початкова здатність до фінансової стійкості;
- 3) окремі фінансові коефіцієнти мають різні характеристики;
- 4) неможливо точно визначити результати фінансово-господарської діяльності;
- 5) Складові витрат підприємства залежать від облікової політики, яка також різниться.

Важливою частиною методичного забезпечення аналізу спроможності фінансово-економічної стійкості є точність методів, складових (блоків) і системи показників.

При проведенні досліджень у галузі аналізу фінансово-економічної стійкості пропонується використовувати комплекс методів і способів, за допомогою яких можна досягти теоретичної єдності та обґрунтування результатів дослідження [37, с. 53]:

- 1) еталонний метод визначення вибору системи показників;
- 2) методи структурного та логічного аналізу, включення та виключення, якісного аналізу та синтезу – вивчення ідей сучасних теорій економіки та фінансів у сфері аналізу;
- 3) системний підхід - поділ аналітичного методу на окремі частини;
- 4) кількісний та ситуаційний аналіз – для виявлення тенденцій і змін фінансово-економічної стабільності та оцінки варіантів сталого розвитку підприємства;
- 5) комплексно-цілеспрямований – у розробці методологічних підходів до вивчення статистичних речей;
- 6) експертний метод – використовується для оцінки якісних аспектів вибору альтернатив стратегії сталого розвитку підприємства;
- 7) методи економіко-математичного моделювання – для вивчення та виявлення якісних і кількісних залежностей між параметрами, що визначають міцність фінансово-економічної стійкості, структуру капіталу та вибір різних типів фінансової стратегії підприємства.

Розвиток методів діагностики вбачається в працях відомих авторів [9, 5; 39].

Метод фінансово-економічного аналізу базується на лінгвістичному методі, тобто економічні явища вивчаються, аналізуються і розглядаються в їх зв'язках і відносинах, русі і розвитку, а розвиток, як відомо, є конфліктом відмінностей. вона виражає об'єктивні закони дійсності. Мовний розвиток тенденцій у сфері фінансово-господарської діяльності підприємств

проявляється переходами від кількісних змін до якісних, появою нових товарів, рухом і висиханням старого. і поява чогось нового і прогресивного. Використовуючи лінгвістичний підхід до вивчення цих явищ, вимальовуються наступні аспекти методу аналізу фінансово-економічної діяльності фірм.

На додаток до лінгвістичного та системного підходів, традиційні, онлайн, класичні та традиційні методи використовуються для вивчення та аналізу економічних явищ. Методологія дослідження потенціалу фінансово-економічної стабільності в даному дослідженні базується на системному підході. Системний підхід виявляється у комплексному дослідженні економіки, управління, технології та інших факторів, у використанні системи показників для аналізу. Поняття від цілого до частини. Відповідно до цього підходу аналіз підприємства базується на таких методологічних принципах: системності, інтеграції, комплексності, адаптації, цілепокладання.

Принцип систематичності полягає в тому, що кожна з аналітичних частин фінансово-економічного потенціалу стійкості повинна бути пов'язана з іншими сферами, які створюють систему у своїх відносинах, таким чином гарантуючи цілісність і ефективність рішення. Це означає, що проблеми, пов'язані з аналізами, в яких досліджується потенціал і економічна стійкість підприємства, можуть бути визначені лише за результатами повної оцінки його загальних характеристик. Це підтверджується тим, що зміна параметрів одного показника впливає на інші показники. Тому аналіз потенціалу має забезпечити розгляд економічних процесів (складових) у їх взаємозв'язку та залежності. Цей принцип має бути інтегрований у всю діяльність з управління фінансами.

Графічне пояснення аналізу як функції фінансового менеджменту показано на рис. 1.4.

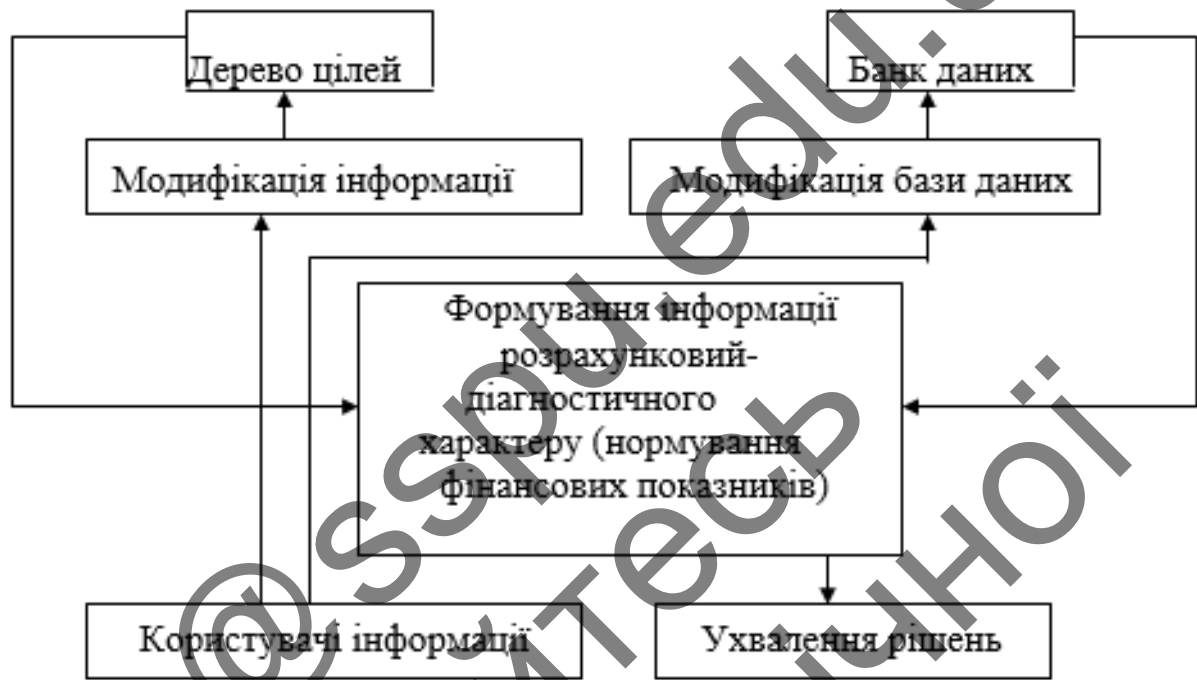

Рис. 1.4. Діагностика як функція фінансового менеджменту [38, с. 203]

Оцінка діагностики з точки зору системного підходу показує, що він відбувається одночасно в чотирьох сферах [37, с. 26]:

- 1) робота - як управлінська функція, що забезпечує зворотній зв'язок і мету управління фінансами;
- 2) аналіз – як аналітичний проєкт він є основою для оцінки міцності фінансово-економічної стабільності та розробки фінансових показників стратегічних планів;
- 3) інформація – як система, що базується на структурі конкретної інформації, що використовується для прийняття управлінських рішень;
- 4) динамічність – у вигляді кількісного вимірювання динаміки фінансово-економічної стійкості та вартості підприємства при виборі суб'єктом господарювання різних підходів до фінансової стратегії.

РОЗДІЛ 2.

АНАЛІЗ І ДІАГНОСТИКА ФІНАНСОВОГО СТАНУ ТА СТІЙКОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВА

2. 1. **Методологічні основи діагностики фінансового стану і стійкості функціонування підприємства**

Аналіз фінансового стану та стабільності діяльності підприємства в цьому дослідженні відбувається відповідно до системно-логічного підходу [22, с. 32]. Відповідно до цього підходу, на першому етапі необхідно виділити і зрозуміти поняття, які використовуються при аналізі фінансового стану і стабільності роботи підприємства і проектів в ньому.

Економісти, які вживають слово «діагностика» при оцінці фінансового стану підприємства, використовують його разом із такими словами, як «фундаментальний», «аналіз», «фінанси», «експерти», «фінанси» тощо.

Використовуючи логіко-системний підхід до визначення сутності понять, можна визначити зміст деяких із наведених вище термінів, що використовуються в даному дослідженні.

Діагностика фінансового стану та стабільності діяльності компанії є частиною процесу управління, що дозволяє завчасно виявляти порушення у фазах циклу розподілу капіталу в промисловості та виявлення причин, цих порушень.

Експрес-діагностика фінансового стану та стабільності роботи підприємства є частиною аналітичного процесу, заснованого на «індикаторах слабкості» (сигналів), що забезпечує виявлення порушень складових у частині циклу розподілу капіталу на фондовому ринку.

Фундаментальна діагностика фінансового стану та стабільності організації підприємства є частиною аналітичного циклу, що дозволяє знайти причини порушення параметрів на фазах циклу розподілу капіталу в компанії.

Як пояснювалося вище, слабкі ознаки - це ранні та неточні ознаки початку проблем або проблем у компанії.

Виходячи з наведених визначень і запропонованого в роботі логіко-системного підходу, пов'язаного з цілями даного дослідження, можна дати наступні визначення сутності «симптом», «симптомокомплекс» і «синдром»:

1. Симптом – це єдиний ранній і неточний («слабкий індикатор») відмінностей у циклі розподілу капіталу (фінансового збитку) на підприємстві.
2. Симптомокомплекс - це комплекс показників виду фінансової та операційної стійкості (виду фінансового збитку) підприємства,
3. Синдром - це два (або більше) набори показників залежно від типу фінансового стану та стійкості організації підприємства.

Вивчення фінансового стану і стабільності діяльності підприємства зумовлена наявністю тих фундаментальних принципів [21, с. 91].

Принцип1. Від загального до часткового. Цей принцип полягає в послідовному переході від загального до конкретного при дослідженні фінансового стану та стабільності діяльності підприємства, особливо основою для висновків є кінцева мета та проводиться аналіз. При цьому в процесі аналізу проводиться загальний аналіз фінансового стану компанії на початку, а після виявлення хвороби, її типу, причин і швидкості просування. В основному цей принцип можна показати так, як на рис. 2.1.

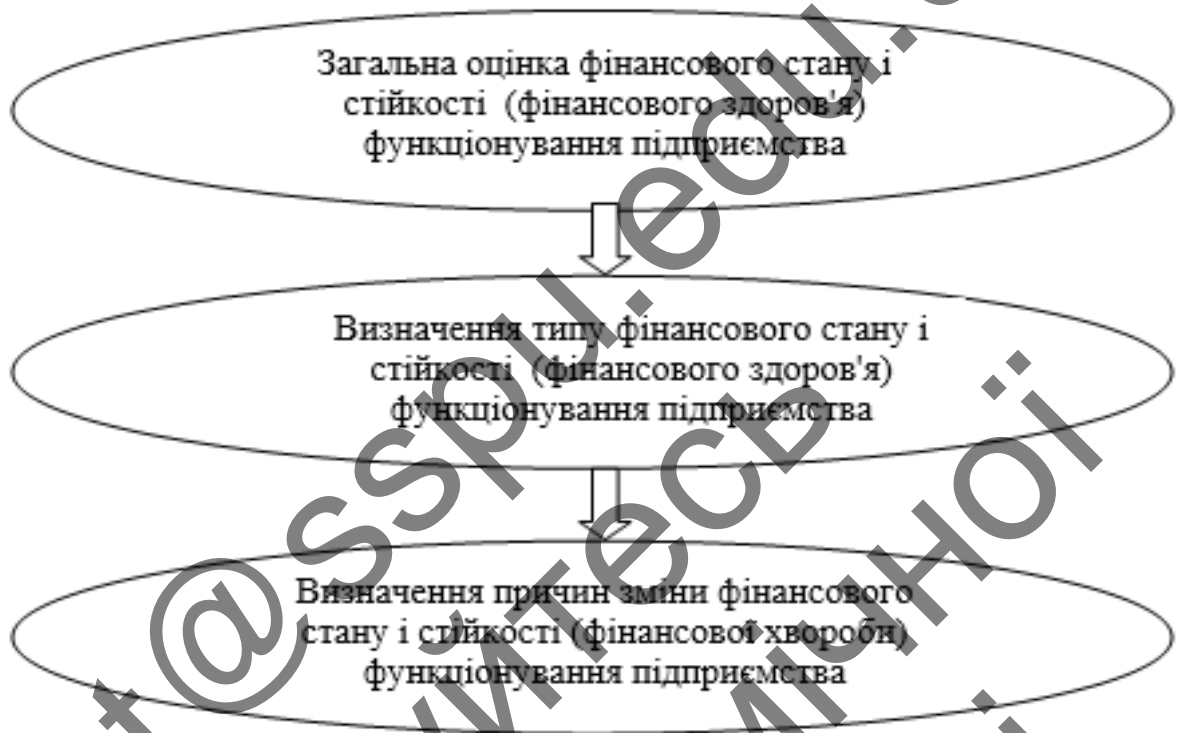

Рис. 2.1. Схематичне зображення принципу від загального до часткового

Принцип 2. Від першого оцінювання до кінцевого. Суть цього принципу полягає в зв'язку способу оприлюднення інформації з підсумковим ключовим аналізом фінансового стану та стабільності діяльності підприємства. У першому випадку проводиться екстрений аналіз фінансового становища підприємства, у другому – дуже ретельний, глибокий і ретельний аналіз типу фінансової кризи та її причин. Цей принцип можна виразити так (рис. 2.2).

Проект 3. Охоплення всього циклу кругообігу капіталу. Основною метою даного проекту є дослідження фінансового стану та стійкості підприємства на всіх фазах циклу розподілу капіталу, оскільки на одній із них можуть виникнути фінансові втрати, наприклад, неефективне використання у сфері «використання».

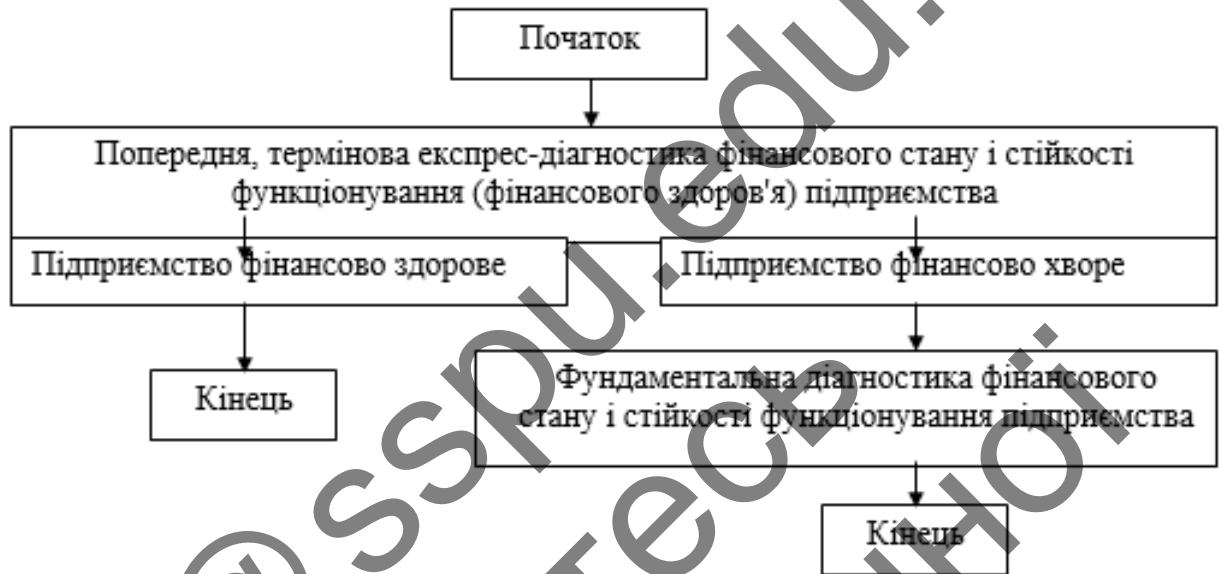

Рис. 2.2. Схематичне зображення принципу від попередньої до остаточної оцінки

Принцип 4. Інтеграція статичного та динамічного оцінювання. Даний принцип враховує необхідність аналітичної оцінки фінансового стану і стабільності діяльності підприємства в даний час і особливості її динаміки в часі. Це тому, що фінансова ситуація компанії погіршується, і тоді потрібна допомога.

Принцип 5. Поєднання кількісних і якісних оцінок. Суть принципу полягає в поєднанні кількісних і якісних методів оцінки для дослідження фінансового стану і стабільності діяльності підприємства. Кількісні методи дослідження фінансового становища здійснюються за допомогою статистичних методів і визначають критерій фінансового здоров'я або хвороби в числовій формі. Кількісні методи є останньою частиною дослідження фінансового стану підприємства при використанні кількісних методів з використанням шкал або матриць, і є словесний опис стану фінансів і справ підприємства.

Принцип 6. Формалізація оцінок. Він складається з алгоритмізації процесу перевірки фінансового стану та стабільності діяльності підприємства,

чітке визначення оцінок, порядок їх проведення. Цей принцип реалізується в балах, шкалах, матрицях та класифікаціях оцінювання.

Слід зазначити, що правильна побудова аналізу фінансового стану та стабільності організації (фінансового здоров'я чи хвороби) підприємства є складним завданням, що включає рішення, висновки та теорії. Кожна форма розуміння фінансового аналізу повинна суворо відповідати законам логіки.

Основними характеристиками логічного розуміння оцінки фінансового стану та стабільності діяльності підприємства є: актуальність, інтегрованість, інтегрованість і точність [22, с 93].

Закон тотожності вказується при визначенні аналізу фінансового стану та стабільності діяльності підприємства. Порядок аналізу фінансового стану та стабільності діяльності підприємства визначається правилами неоспорюваності та виключення сторонніх осіб. Докази фінансового стану компанії або захворювання вказуються законодавством достатньої підстави.

Логічні методи характерні для всіх аспектів фінансового аналізу. До процесу фінансового аналізу діє закон тотожності, тому аналіз фінансового стану та стабільності діяльності підприємства необхідно розглядати на кожному етапі процесу відповідно до структури його характеристик. Згідно з цим правилом, досліджуючи фінансовий стан і стабільність діяльності підприємства, ми повинні пам'ятати про це в усьому аналітичному циклі.

В діагностичній роботі дотримання закону тотожності має бути точним, а використовувані терміни та поняття мають бути правдивими. Багато порушень закону тотожності при діагностичному аналізі стану та стабільності управління підприємством залежать від неоднозначності словесного тлумачення деяких аналітичних термінів. При цьому не тільки одні й ті самі слова описують різні фінансові «хвороби», але й те саме поняття фінансова «хвороба» визначається різними словами.

Закон тотожності в аналізі фінансового стану та стабільності діяльності підприємства пов'язаний із законом послідовності. Чіткість діагностичних концепцій і висновків визначає їх послідовність.

Принцип безсуперечності в аналізі фінансового стану та стабільності діяльності підприємства вимагає узгодженості в діагностичних уявленнях, усунення суперечливих діагностичних концепцій та оцінки фінансового стану чи незадовільного стану суб'єкта господарювання. Відповідно до цього закону існує два діагностичних судження щодо фінансового стану та операційної стабільності компанії, одне з яких щось про це говорить, а інше водночас заперечує, не можуть обидва правдивими. Встановлення діагнозу лише на підставі одних ознак без урахування інших ознак фінансових втрат, які суперечать оголошеному судженню, є способом порушення вимог закону про невігідність. Але різні фінансові втрати схожі тому потрібно шукати ознаки, що підтверджують фінансові втрати, і виключати інші.

При аналізі фінансового стану та операційної стабільності компанії виключено правило третин, яке випливає із закону про несуперечність і говорить: одне з двох рішень є суперечливим, а для аналізу фінансового ризику компанії, компанія повинна бути точною. бути істинним чи хибним, «третього немає».

Як і закон несуперечності, закон третин виключається з аналізу фінансового стану та стабільності діяльності підприємства, що свідчить про послідовність аналітичного циклу, відсутність суперечливості діагностичних оцінок, що не допускає непорозумінь. . . при прийнятті рішень.

Закон, необхідний для визначення фінансового стану та стабільності діяльності компанії, говорить, що інформація про фінансовий стан компанії має бути достатньо обґрунтованою. Недостатньо підтвердити правдивість історії про смерть – її треба довести і вказати основу її правдивості. Однак не всіх причин може бути достатньо. Для будь-якого дійсного діагностичного твердження необхідно знайти розумну основу для підтвердження його правдивості. Тому його обґрунтованість визначається достовірністю аналізу фінансового стану та стабільністю роботи підприємства.

Це правило показує причинно-наслідковий зв'язок, необхідний при аналізі фінансового стану та стабільності роботи підприємства. Але чим

складніші відносини, тим складніше створити основу. Слід підкреслити, що рівень фінансових втрат підприємства повністю підтверджується конкретними, численними та достовірними показниками, які є важливою основою його стану. Наявність необхідної бази для точного, видимого та достовірного аналізу фінансового стану.

Всі логічні принципи в діагностиці фінансового стану та стабільності підприємства тісно пов'язана із взаємовизначенням, адже без наслідків та доказів визначити хворобу неможливо. Воно не може бути однаковим, якщо воно не є автентичним і символічним. Подібним чином аналіз фінансового стану компанії може бути доведений, лише якщо він правдивий і послідовний.

Недотримання одного з логічних законів у визначенні фінансового становища та стабільності компанії, як правило, одночасно порушує й інші. На всіх етапах процесу аналізу використовуються логічні правила, які визначають його валідність і надійність.

2.2. Аналіз фінансового стану підприємства

Фінансовий стан підприємства складний і консолідований є багато ознак, які свідчать про якість його роботи. У найкращому вигляді фінансовий стан підприємства можна визначити як ступінь забезпеченості підприємства необхідними фінансовими ресурсами та ступінь правильності їх розподілу для здійснення прибуткових господарських операцій і своєчасних фінансових виплат за його фінансові активи. працювати. Таке тлумачення змісту поняття «фінансовий стан» дозволяє зрозуміти характеристики діяльності підприємства, які відображають загальні результати діяльності підприємства, в тому числі діяльності щодо ведення фінансових ресурсів [35, с. 275].

Якщо параметри сутності фінансових ресурсів та їх місцезнаходження відповідають критеріям гарного фінансового стану, то це говорить про фінансову стійкість підприємства.

Підприємства, що працюють в ринкових умовах, несуть повну відповідальність за свої зобов'язання перед фінансово-кредитною системою, постачальниками і своїми працівниками, за результатами своєї виробничо-фінансової діяльності. Його фінансовий стан характеризується здатністю своєчасно розплачуватися за зобов'язаннями.

До найважливіших показників діяльності підприємства та показників, що відображають характер, рух і розміщення його фінансових ресурсів, тобто фінансову стійкість, належать [35, с.276]:

- прибутковість підприємства;
- наявність і динаміка капіталу та оборотних коштів;
- актуальність інвестування (використання) власних та залучених фінансових активів (основних та оборотних коштів);
- ступінь незалежності компанії (private equity);
- гроші та ціна.

Для прикладу фінансового аналізу підприємства наведемо його прості методи, засновані на наведеній класифікації (рис. 1.2), яка включає горизонтальний, вертикальний і коефіцієнтний аналіз.

Суть гіпотетичного аналізу полягає в порівнянні показників фінансової звітності за попередній та звітний періоди. При цьому в кожному розділі порівнюються звіти, визначаються відмінності окремих фінансових показників.

Щоб дослідити фінансовий стан підприємства, потрібна інформація про його економічні активи, його фінансову структуру, гроші та витрати, а також його здатність адаптуватися до змін середовища, в якому воно працює.

Розділами балансу, пов'язаними з визначенням фінансового стану підприємства та його змін, є [7, стор.371]:

- власність;
- відповідальність;
- прямий капітал.

Під час аналізу активи та зобов'язання не знецінюються, за винятком випадків, визначених окремими стандартами. Загальна сума активів у балансі повинна дорівнювати загальній сумі зобов'язань і капіталу.

Розглянемо методику проведення фінансового аналізу балансу підприємства на основі даних реального підприємства.

Гіпотетичний аналіз передбачає порівняння фінансових даних підприємства за два періоди у відносному та абсолютному вираженні (табл. 2.1).

Таблиця 2.1

Горизонтальний аналіз балансу ТОВ «Інстіл Україна» за 2022-2023 рр.

Стаття балансу	На початок 2022 року	На кінець 2022 року	Абсолютне відхилення тис. грн	Відносне відхилення, %	На початок 2023 року	На кінець 2023 року	Абсолютне відхилення тис. грн.	Відносне відхилення, %
Необоротні Активи								
Нематеріальні активи, кінцева вартість	1,4	0,9	-0,5	-35,71	0,9	0,5	-0,4	-44,44
Нематеріальні активи, первинна вартість	2,2	4,2	2	90,9	4,2	4,7	0,5	11,9
Незавершене будівництво	1,8	4,1	2,3	127,78	4,1	1,9	-2,2	-53,66
Основні засоби, кінцева вартість	514,2	674,0	159,8	31,08	674,0	918,4	244,4	36,26
Основні засоби, первинна вартість	624,4	797,1	172,7	27,66	797,1	1004,2	207,1	25,98
Необоротні активи, усього	1144,0	1480,3	336,3	29,4	1480,3	1929,7	449,4	30,36
Оборотні Активи								
Виробничі запаси	551,0	377,8	-173,2	31,43	377,8	107,7	-270,1	71,69
Незавершене виробництво	52,9	29,1	-23,8	-44,99	29,1	9,7	-19,4	-66,67
Готова продукція	121,1	115,6	-5,5	-4,5	115,6	138,0	22,4	19,38
Дебіторська заборгованість	893,2	1219,7	326,5	36,55	1219,7	813,0	-406,7	-33,35

за товари, роботи, послуги									
Дебіторська заборгованість за розрахунками	271,7	269,0	-2,7	-0,97	269,0	243,2	-25,8	-9,59	
Інша поточна дебіторська заборгованість	902,8	29,9	- 872,9	- 96,69	29,9	4,7	-25,2	-84,28	
Грошові кошти, у національній валюті	80,9	66,5	- 14,4	- 17,79	66,5	124,6	58,1	87,37	
Інші оборотні активи	117,2	105,3	-11,9	-10,15	105,3	89,2	-16,1	-15,29	
Оборотні активи, усього	2990,8	2212,9	-777,9	3,39	2212,9	1530,1	-682,8	-30,85	
Активи, усього	4134,8	3693,2	-441,6	-10,68	3693,2	3459,8	-233,4	-6,32	
Пасиви									
Власний капітал									
Статутний капітал	467,7	467,7	0	0	467,7	623,6	155,9	33,3	
Інший додатковий капітал	268,9	268,9	0	0	268,9	268,9	0	0	
Резервний капітал	0	0	0	0	0	77,8	77,8	100	
Нерозподілений прибуток	833,3	802,4	-30,9	-3,71	802,4	848,9	46,5	11,56	
Власний капітал, усього	1569,9	1539,0	-30,9	-1,97	1539,0	1819,2	280,2	18,2	
Довгострокова заборгованість									
Довгострокова заборгованість, усього									
Короткострокова заборгованість									
Кредити банків	950,0	936,0	-14	-1,47	936,0	925,0	-11	-1,17	
Кредиторська заборгованість	1288,3	589,3	-699	-54,26	589,3	422,9	-166,4	-28,24	
Поточні зобов'язання за розрахунками	236,9	582,8	345,9	146,01	582,8	260,3	-322,5	-55,34	
Інші зобов'язання	89,7	46,1	-43,6	-48,6	46,1	32,4	-13,7	-29,72	
Короткостроко- ва заборгованість, усього	2564,9	2154,2	-410,7	-16,01	2154,2	1640,6	-513,6	-23,84	
Пасиви, усього	4134,8	3693,2	-441,6	-10,68	3693,2	3459,8	-233,4	-6,32	

На підставі даних (таблиця 2.1) можна зробити наступні висновки:

1. У 2022 році загальні активи зменшилися на 441,6 тис. грн., тобто, більш ніж на 10%. Значна частина цього падіння відбулася через значне скорочення поточних активів. Фактична вартість зносу оборотних активів становить 777,9 тис. грн., що становить понад 3 % їх річної вартості. Водночас зросла вартість інвестиційної нерухомості підприємства (в абсолютному вираженні на 172,7 тис. грн.). Цього вдалося досягти завдяки придбанню обладнання для обробки інструменту та подорожчання торгової марки.

2023 рік поки що найбільш успішним для компанії. Якщо порівнювати дані за два роки (початок 2022-го і кінець 2023-го), то вартість активів почне зростати і різниця становитиме 208,2 тис. злотих гривні. (Абсолютне відхилення за 2023 рік - абсолютне відхилення за 2022 рік)

2. Щодо структури оборотних коштів можна констатувати, що вона значно погіршилася. Виробничі запаси за 2022 рік зменшилися на 173,2 тис. грн., тобто 31,43%, а за 2023 рік також зменшилась на 270,1 тис. грн.. У 2022 році також зменшилась кількість готової продукції (на 5,5 тис. грн) та грошей (на 14,4 тис. грн). Усе це свідчить про зменшення обігових коштів підприємства та негативні тенденції у його функціонуванні. Водночас обсяг та частка дебіторської заборгованості за товари та послуги у 2022 році зросте – в абсолютному вираженні на 326,5 тис. грн. (на 36,5%). Це означає, що компанія дуже вдячна своїм діловим партнерам, які не вчасно розрахувалися за надані компанією товари та послуги. Але з іншого боку, якщо компанія є надійним партнером, то в наступному періоді варто очікувати грошей і ситуація має бути кращою. Саме це сталося у 2023 році, сума та частка боргів за товари та послуги зменшилися на 406,7 тис. грн., тобто. приблизно на 34%.

3. Аналіз заборгованості підприємства за 2022 рік показує, що заборгованість підприємства, в тому числі короткострокова, зменшилася на 410,4 тис. грн. (16%). Це сталося внаслідок значного зменшення боргу (на 699 тис. грн). Це завдяки тому що, підприємство уклало договори з постачальниками та підрядниками на виконані роботи та надані послуги. Подібна ситуація і наступного року, ця кількість скоротилася ще до 166,4 тис.

грн. Зменшення короткострокової заборгованості підприємства підвищує ліквідність і фінансову стійкість.

Для поточних зобов'язань, розрахованих у 2022 році, вони збільшаться, включаючи комісії та винагороди, отримані від інших установ, на основі вартості майбутніх запусків продуктів; у 2023 році, однак, почнуть зменшуватися – в абсолютному вираженні на 322,5 тис. грн, тобто. на понад 55% .

4. Аванси, отримані компанією наприкінці року, становлять приблизно половину дебіторської заборгованості за товари та послуги, надані компанією.

Аналіз балансу підприємства показує, що підприємству необхідно покращити показники фінансової стійкості та ліквідності, а саме [9, с. 374]:

- покращення відносин з постачальниками та одержувачами продукції, поліпшення заборгованості підприємства та використання резервів, що залишилися, для збільшення оборотних коштів;
- удосконалення структури наявних активів, підвищення швидкості оборотності, збільшення обсягів виробленої та реалізованої продукції;
- зменшення поточної заборгованості підприємства, широке використання довгострокового фінансування.

На відміну від горизонтального аналізу, який представляє динаміку фінансової звітності за певний період, вертикальний аналіз є аналізом внутрішньої структури звіту. У вертикальному аналізі загальний баланс приймається за 100%, а кожна стаття звіту представлена як відсоток від передбачуваної базової вартості.

Вертикальний аналіз балансу дає можливість визначити структуру балансу у звітному періоді та проаналізувати динаміку цієї структури. У вертикальному аналізі загальний баланс приймається за 100%, а кожна стаття звіту представлена як відсоток від передбачуваної базової вартості.

Проведемо вертикальний аналіз на підставі попередніх даних балансу ТОВ «Інстіл Україна» (табл. 2.2).

Таблиця 2.2

Вертикальний аналіз балансу ТОВ «Інстіл Україна» за 2022-2023 рр.

Стаття балансу	На початок 2022 року, грн.	На кінець 2022 року, грн.	Частка, % до суми балансу на кінець 2022р.	Частка, % до суми балансу на кінець 2022р.	На початок 2023 року, грн.	На кінець 2023 року, грн.	Частка, % до суми балансу на початок 2023р.	Частка, % до суми балансу на кінець 2023 року
Необоротні активи								
Нематеріальні активи, кінцева вартість	1,4	0,9	0,03	0,025	0,9	0,5	0,025	0,01
Нематеріальні активи, первинна вартість	2,2	4,2	0,05	0,11	4,2	4,7	0,11	0,13
Незавершене будівництво	1,8	4,1	0,04	0,11	4,1	1,9	0,11	0,05
Основні засоби, кінцева вартість	514,2	674,0	12,43	18,25	674,0	918,4	18,25	26,54
Основні засоби, первинна вартість	624,4	797,1	15,1	21,58	797,1	1004,2	21,58	29,02
Необоротні активи, усього	1144,0	1480,3	27,67	40,07	1480,3	1929,7	40,07	55,77
Оборотні активи								
Виробничі запаси	551,0	377,8	13,32	10,23	377,8	107,7	10,23	3,11
Незавершене виробництво	52,9	29,1	1,28	0,79	29,1	9,7	0,79	0,28
Готова продукція	121,1	115,6	2,93	3,13	115,6	138,0	3,13	3,99
Дебіторська заборгованість за товари, роботи	893,2	1219,7	21,6	33,02	1219,7	813,0	33,02	23,5
Дебіторська заборгованість з розрахунками	271,7	269,0	6,57	7,28	269,0	243,2	7,28	7,02
Інша поточна дебіторська заборгованість	902,8	29,9	21,83	0,8	29,9	4,7	0,8	0,13
Грошові кошти, у	80,9	66,5	1,96	1,8	66,5	124,6	1,8	3,6

національний валюті								
Інші оборотні активи	117,2	105,3	2,84	2,85	105,3	89,2	2,85	2,58
Оборотні активи, усього	2990,8	2212,9	72,33	59,92	2212,9	1530,1	59,92	44,22
Активи, усього	4134,8	3693,2	100	100	3693,2	3459,8	100	100
Пасиви								
Власний капітал								
Статутний капітал	467,7	467,7	11,31	12,66	467,7	623,6	12,66	18,02
Інший додатковий капітал	268,9	268,9	6,50	7,28	268,9	268,9	7,28	7,77
Резервний капітал	0	0	0	0	0	77,8	0	2,25
Нерозподілений прибуток	833,3	802,4	20,15	21,73	802,4	848,9	21,73	24,54
Власний капітал, усього	1569,9	1539,0	37,97	41,67	1539,0	1819,2	41,67	52,58
Довгострокова заборгованість								
Довгострокова заборгованість, усього								
Короткострокова заборгованість								
Кредити банків	950,0	936,0	22,97	25,34	936,0	925,0	25,34	26,74
Кредиторська заборгованість	1288,3	589,3	31,16	15,96	589,3	422,9	15,96	12,22
Поточні зобов'язання за розрахунками	236,9	582,8	5,73	15,78	582,8	260,3	15,78	7,52
Інші зобов'язання	89,7	46,1	2,17	1,25	46,1	32,4	1,25	0,94
Короткострокова заборгованість, усього	2564,9	2154,2	62,03	58,33	2154,2	1640,6	58,33	47,42
Пасиви, усього	4134,8	3693,2	100	100	3693,2	3459,8	100	100

Відповідно до даних таблиці 2.2. можна зробити такі висновки:

1. Важливою є частка оборотних активів у балансі підприємства: на початок 2022 року вона перевищувала 70%, але у звітному році ця частка зменшиться до 59%, а до 2023 року – до 44%. вказує на зменшення запасів виробничих книжок, грошей на придбання великих виробничих одиниць .

Очевидно, що зменшення частки оборотних коштів негативно позначиться на фінансовій стабільності та фінансових показниках.

2. Частка основних засобів демонструє тенденцію до зростання, і у 2022 році питома вага основних засобів у балансі зростає з 15,1% до майже 22%. У 2023 році можливість збільшення частки довгострокових активів в обліку збережеться і досягне 29% (див. «Всього довгострокових активів», «Будинок, % від суми кредиту»).

З одного боку, ця ситуація відображає політику компанії щодо розширення ресурсів і технологічної бази та технологічного оновлення компанії. Проте показники міцності та фінансової стійкості компанії знизилися внаслідок придбання коштів для поповнення довгострокових активів.

3. Власний капітал компанії продовжує зростати з 37,97% - на початок 2022 року до 52,58% - на кінець 2023 року від усіх боргів. Це свідчить про низьку ціну, низькі показники ліквідності та фінансової стійкості та високий ризик банкрутства підприємства.

4. Підприємство не має довгострокових зобов'язань. Але негативним моментом є наявність значної частки короткострокової заборгованості, у структурі пасивів у 2022 році вона становитиме 62-58%, а на кінець 2023 року сягне 47%. Таким чином підприємство розраховується з боргами перед кредиторами.

Отже, основні висновки, зроблені під час вертикального аналізу балансу підприємства, такі:

- у складі балансу спостерігається тенденція до збільшення частки основних засобів і незначне зменшення частки оборотних засобів;
- негативна тенденція до зменшення частки зобов'язань та збільшення суми в національній валюті.

Компанія повинна проаналізувати структуру витрат, налагодити стабільні відносини з постачальниками, посилити контроль над витратами, щоб ресурси не витрачалися даремно.

Таким чином, аналіз балансу підприємства в його горизонтальному та вертикальному розрізах показав відсутність у підприємства оборотних коштів,

пов'язаних з рівнем фінансової стійкості та символом валюти. Перший – значне зменшення частки короткострокових зобов'язань і збільшення частки грошових коштів у балансі. Частка власного капіталу є низькою (близько 40%), що свідчить про низьку ймовірність банкрутства аналізованого підприємства.

Фінансова стійкість підприємства створюється в процесі його виробничо-господарської діяльності. Таким чином, можна визначити фінансову ситуацію не лише за допомогою методів, зазначених вище для горизонтального та вертикального аналізу, а й за допомогою комбінації прямих фінансових рівнів.

Фінансові коефіцієнти використовуються для оцінки стану підприємства так само, як і всі суб'єкти господарювання, які пов'язані з підприємством економічними відносинами, для отримання необхідної інформації для визначення економічної спроможності створити, припинити або продовжити асоціацію з суб'єктом господарювання. У кожного ділового партнера можуть бути свої критерії економічної доцільності. Тому показники для оцінки фінансового стану компанії повинні бути такими, щоб кожен партнер міг вибрати відповідно до власних потреб.

Водночас сама компанія звертає увагу на стабільний фінансовий стан. З одного боку, фінансове становище підприємства формується в процесі його взаємовідносин з постачальниками, клієнтами, акціонерами, банками, іншими юридичними та фізичними особами. З іншого боку, ступінь його економічної привабливості залежить від самого підприємства для всіх господарських підприємств, які вибирають серед багатьох підприємств здатні задовольнити свої економічні потреби.

Тому кожне підприємство має систематично, ретельно та динамічно перевіряти свій фінансовий стан за допомогою аналізу коефіцієнтів.

Для детальної та всебічної оцінки фінансового стану підприємства необхідно враховувати класифікацію та методика розрахунку комплексу основних фінансових показників. Фінансова стійкість підприємства

створюється під контролем ефективності його діяльності. Якщо прибутку немає або компанія не є прибутковою, якщо обсяг її прибутку зменшується, не виконуються образи, встановлені для цього важливого показника, говорити про хороше фінансове становище, стабільність доходів компанії не доводиться. незважаючи на здатність виконувати свої фінансові зобов'язання, захищена на певний час. Враховуючи роль прибутку в економіці компанії в короткостроковій і особливо довгостроковій перспективі, неможливо зберегти цю здатність і вона буде втрачена, якщо не буде достатнього поповнення фінансових ресурсів компанії в умови ціни товару.

Не дивно, що продуктивність і ефективність є основними критеріями оцінки будь-якої сторони діяльності бізнесу. Проте самі вони не можуть забезпечити фінансову стабільність підприємства.

Фінансово-господарська діяльність підприємства забезпечується наявними фінансовими ресурсами (капіталом) - як власними, так і позиковими. Розмір і характер позицій активів відображається в балансі, який є основним джерелом фінансового аналізу. Сума балансу відповідає на питання про те, якими фінансовими ресурсами володіє компанія на дату складання фінансової звітності, а сила цього показника показує процес збільшення (і зміни, зменшення) фінансової стійкості підприємства. компанія. Показником фінансової стійкості господарського підприємства є постійне збільшення залишку його грошових коштів, тобто від загального обсягу його фінансових активів [35, с. 275].

Прибуток, хоч і є результатом діяльності компанії, вказує на міру ефективності роботи, інвестиційних витрат і використаних ресурсів. Тому в бізнесі для точної оцінки ефективності діяльності підприємства, інвестиційних витрат і використання ресурсів використовується відносний показник – прибуток.

Ефективність – це відносний показник виробничої потужності, який виражає рівень ефективності (витрати) деталей, необхідних у процесі виробництва, або сукупні витрати підприємства [77, с. 336].

У процесі управління розраховуються такі показники ефективності: якість продукції; ефективність виробництва; ефективність продажів; ефективність використання виробничих фондів; ефективність вкладень (капіталу) у виробництво тощо.

Результат виробництва за 2023 рік (всіх або окремих його видів) і виробництво в цілому можна розрахувати за формулою:

$$P = \frac{\Pi}{C} * 100\% , \quad (2.1)$$

де P – рівень рентабельності продукції, %;

Π – прибуток від реалізації продукції (всієї або окремих видів), грн. (Форма № 2, рядок 050);

C – собівартість проданої продукції (всієї або окремих видів), грн. (Форма № 2, рядок 040).

$$P = \frac{1323,96}{3857,9} * 100\% = 34,31\%$$

Коефіцієнт прибутку від реалізованої продукції показує, скільки прибутку одержує підприємство на одну гривню витрат, понесених на отримання цієї продукції.

Рентабельність реалізованої продукції (реалізації) — це відношення прибутку до виручки (обороту) від реалізації продукції. Це можна розрахувати за формулою:

$$P = \frac{\Pi}{B} * 100\% , \quad (2.2)$$

де Π – прибуток від реалізації продукції (всієї або окремих видів), грн. (Форма № 2, рядок 050);

В – виручка від продажу продукції, грн. (Форма № 2, рядок 010).

$$P = \frac{1323,96}{6218,23} * 100\% = 21,3 \%$$

Коефіцієнт ефективності продажів означає суму прибутку, яку кожна гривня приносить у бухгалтерський облік. Його підвищення означає зниження собівартості виробництва і реалізації продукції або зростання цін на товари, будівельні роботи та послуги.

Рентабельність продажів також називають маржею прибутку. Норма прибутку зазвичай визначається окремо для кожного виду діяльності та кожної групи реалізованої продукції.

Вкажіть ефективність використання фінансових ресурсів, показник ефективності всіх засобів інвестування виробництва, власні інвестиції, вкладення в акції інших осіб, інших установ тощо.

Рентабельність вкладень компанії (Р_в) визначається вартістю всіх активів, контрольованих компанією, діленням загальної суми на вартість загального балансу. Цей показник можна розрахувати за формулою:

$$P_{в} = \frac{\Pi}{\Pi Б}, \quad (2.3)$$

де Π – загальний прибуток, грн. (Форма № 2, рядок 050);

$\Pi Б$ – підсумок балансу, грн.

$$P_{в} = \frac{1323,96}{3459,8} = 0,383 \text{ (грн.)}$$

Розрахунковий показник рентабельності інвестицій показує ступінь ефективності використання всіх капіталовкладень підприємства на

виробництво продукції та показує, скільки копійок прибутку «отримала» кожна гривня фінансових вкладень.

Хто погоджується, що активи організації є видом інвестицій (шифрування) у бізнес з власним і борговим капіталом, тому корисно визначити її дохід (прибуток):

$$\text{Рентабельність сукупного капіталу} = \frac{\text{Балансовий прибуток}}{\text{Середній власний капітал}}, \quad (2.4)$$

де Балансовий прибуток – загальний прибуток, грн. (Форма №2, р. 050);
Середній власний капітал – середнє арифметичне значень власного капіталу на початок і кінець звітного періоду (Форма №1, (ряд.380 на поч. 2023 р.+ряд.380. на кінець 2023 року)/2)

$$P_{ск} = \frac{1323,96}{1539+1819,2} = 0,79 \text{ (грн.)}$$

Взагалі рентабельність - це будь-який показник, при розрахунку якого в чисельнику записується сума прибутку. До знаменника можна віднести різні фактори, які так чи інакше впливають на прибуток або, навпаки, залежать від нього.

Неможливо сказати, який з показників прибутковості важливіший. Може статися, що для аналізу їх знадобиться кілька.

Рентабельність довгострокових фінансових вкладень (вкладень в акції та інші цінні активи, вкладень у формі часток в інших підприємствах) підприємств визначається на основі співвідношення суми доходів від цінних паперів та участі в акціях інших підприємств. підприємств до загального обсягу довгострокових фінансових вкладень.

Розрахунок цих показників рентабельності, їх аналіз дозволяє керівникам суб'єктів господарювання та підприємцям орієнтуватися на

економічному рівні з метою вирішення важливих завдань, управління економікою та вжиття необхідних заходів щодо вдосконалення управління.

Однією з ключових ознак фінансової стійкості підприємства є його ліквідність. Під ліквідністю розуміють здатність підприємства виконувати свої фінансові зобов'язання перед усіма постачальниками та державою [39, с. 238]. Необхідність аналізу стану ліквідності компаній у ринкових умовах виникає насамперед у зв'язку з тим, що жодна з них не захищена від банкрутства, тобто ситуації, за якої вона не зможе розрахуватися зі своїми боргами та зазнає фінансового краху.

У вітчизняній та зарубіжній літературі з питань фінансового аналізу господарської діяльності та в аналітичній практиці ліквідність розуміється як у широкому, так і у вузькому значенні цього терміна. Перший із зазначених підходів до визначення ліквідності включає аналіз спроможності підприємства виконувати всі без винятку зобов'язання, що випливають із статуту та інших установчих документів, які передбачають переважно захист майнових інтересів усіх власників. Другий підхід (тобто найбільш поширений і, на думку багатьох авторів, єдино правильний підхід до визначення та аналізу ліквідності) трактує ліквідність лише як здатність підприємства розраховуватися за своїми короткостроковими фінансовими зобов'язаннями шляхом перетворення активів у гроші. У даному випадку мова йде про так звані «ліквідні» активи, тобто ті, які під час операції можна конвертувати в гроші.

Відносно короткий період, що відповідає терміну погашення фінансових зобов'язань. При цьому бізнес-активи, які не можуть бути швидко реалізовані, залишаються поза самим поняттям «ліквідні активи» [52, с. 102].

Більш узгоджений погляд відноситься до диференціації всіх активів компанії за ступенем ліквідності, тобто за швидкістю їх можливого перетворення в гроші. У такому випадку все майно товариства можна розділити на групи [52, с. 102]:

Перша група (найбільш ліквідні активи, «чисто» ліквідні активи) - грошові кошти підприємств на поточних, валютних та інших рахунках, у касі, фінансові вкладення в короткострокові цінні папери;

Друга група (швидкооборотні активи) – готова продукція, товари, усі види дебіторської заборгованості (крім безнадійної);

Третя група (активи, реалізація яких потребує більш тривалого часу) - виробничі запаси та інші основні засоби (крім готової продукції), які включаються до активу балансу підприємства, за винятком неякісних залишків - високого - якісні основні засоби, якщо дані про такі залишки виявлені при аналізі; до цієї ж групи належать також фінансові вкладення в довгострокові цінні папери;

Четверта група (важкореалізовані активи) - довгострокові активи, нематеріальні активи та інші інвестиційні активи, які обліковуються в І частині балансу (крім довгострокових цінних паперів) та всі інші активи, які не включені у перших трьох групах, за винятком неліквідних активів;

П'ята група (неліквідні активи) - довгострокові активи, які не можуть бути продані та конвертовані в гроші, а також безнадійна заборгованість перед підприємством.

Ліквідність суб'єкта господарювання визначає співвідношення вартості ліквідних активів, тобто активів, які можуть бути використані для погашення боргу, до короткострокової заборгованості. Ліквідність суб'єкта господарювання по суті є ліквідністю його активів. Ліквідність балансу підприємства - це співвідношення між можливістю реалізації його активів і одночасним погашенням зобов'язань [77, с. 339].

Ліквідність балансу компанії визначається мірою покриття зобов'язань компанії її активами, термін погашення яких перераховується в грошову суму, що відповідає даті погашення зобов'язання [77, с. 339].

При цьому активи, що включаються в розрахунки, - це грошові кошти та цінні папери, заборгованість, виробничі запаси та незавершене виробництво, основні засоби, нематеріальні активи, незавершені капітальні інвестиції та

обладнання. Виробники несуть відповідальність за внески в основний фонд, збитки не зараховуються до активів.

Зобов'язання, короткострокові та довгострокові кредити та позики, джерела утворення оборотних активів включаються до складу пасивів у розрахунках.

При цьому найбільш ліквідні активи - акції та облигації компанії - повинні бути більшими або дорівнювати найбільш ліквідним пасивам (кредиторській заборгованості). Поточні активи - борги та інші активи - повинні бути більшими або дорівнювати короткостроковим зобов'язанням (банкам і короткостроковим зобов'язанням). Необоротні активи – запаси та збитки, за винятком витрат майбутніх періодів – мають бути більшими або дорівнювати довгостроковим зобов'язанням (дебіторській заборгованості та довгостроковій заборгованості). Активи, які важко реалізувати - нематеріальні активи, основні засоби, капітальні проекти та незавершене обладнання - повинні бути меншими або дорівнювати реальним зобов'язанням (джерела капіталу).

При дотриманні певних умов баланс підприємства вважається високоліквідним. Якщо одна або кілька встановлених умов не виконуються, ліквідність балансу буде вироблятися більше або менше відрізняється від абсолютної величини. При цьому нестача коштів за однією групою активів оплачується їх залишком за іншою групою.

Залежно від способів оплати, які використовує суб'єкт господарювання для погашення своїх зобов'язань, розраховується кілька коефіцієнтів платоспроможності.

По-перше, найважливішим параметром водонепроникності є коефіцієнт покриття. Він показує, наскільки активи підприємства покривають його зобов'язання. Коефіцієнт покриття визначається як відношення загальних поточних активів компанії до її поточних зобов'язань [37, с 340].

Спробуємо визначити Кп на початок та кінець 2023 року:

$$\text{Кп на поч. року} = \frac{\text{ПА}}{\text{ПЗ}}, \quad (2.5)$$

де Кп – коефіцієнт покриття;

ПА – поточні активи (Форма № 1, рядок 260);

ПЗ – поточні зобов'язання (Форма № 1, рядок 620);

$$\text{Кп на поч. року} = \frac{2212,9}{2154,2} = 1,02; \quad \text{Кп на кін. року} = \frac{1530,1}{1640,6} = 0,93$$

Нормативне значення коефіцієнта повинно бути більше 1.

На початок 2023 року наше підприємство має ліквідний баланс і може своєчасно погасити свої зобов'язання. Ситуація погіршується на кінець року – підприємство не в змозі погасити всі свої зобов'язання – за рахунок зменшення оборотних активів, зокрема дебіторської заборгованості.

Крім коефіцієнта покриття, для оцінки рівня ліквідності розраховують коефіцієнти швидкої і абсолютної ліквідності.

Коефіцієнт швидкої ліквідності (Кшл) розраховується діленням найбільш ліквідних активів та активів, які швидко реалізуються (грошових коштів і дебіторської заборгованості), на поточні зобов'язання:

$$\text{Кшл на поч. року} = \frac{\text{ГК} + \text{ДЗ}}{\text{ПЗ}}, \quad (2.6)$$

де ГК – грошові кошти (Форма № 1, рядок 230);

ДЗ – дебіторська заборгованість (Форма № 1, р.160+р.170+р.210+р.250).

$$\text{Кшл на поч. року} = \frac{66,5 + 1623,9}{2154,2} = 0,78; \quad \text{Кшл на кін. року} = \frac{124,6 + 1150,1}{1640,6} = 0,777$$

Середнє значення коефіцієнта швидкої ліквідності знаходиться у межах 0,5 – 0,6.

У нашому випадку коефіцієнт вище норми - це свідчить про неефективне використання оборотних активів, що пов'язано зі зниженням ціни грошей (товару).

Реальний коефіцієнт грошової маси визначає рівень покриття зобов'язань підприємства і його активів, час його перетворення в гроші дорівнює часу погашення боргу. Показник ліквідності визначається як відношення суми короткострокових фінансових вкладень до суми короткострокових (поточних) зобов'язань. Для розрахунку показника реального доходу (Каб.л) можна використовувати таку формулу:

$$\text{Каб.л на поч. року} = \frac{\text{ГК} + \text{КФВ}}{\text{ПЗ}}, \quad (2.7)$$

де КФВ – короткострокові фінансові вкладення (форма №1, рядок 220)

$$\text{Каб.л на поч. року} = \frac{66,5 + 0}{2154,2} = 0,03; \quad \text{Каб.л на кін. року} = \frac{124,6 + 0}{1640,6} = 0,08$$

Значення коефіцієнта ліквідності більше 0,2 є достатнім для своєчасного виконання зобов'язань підприємства перед кредиторами.

Низький рівень коефіцієнта є зовнішньою причиною платоспроможності підприємства.

Якщо коефіцієнт чистого прибутку менше 0,2, а коефіцієнт покриття менше 0,5, компанія вважається неплатоспроможною і продаж її активів може бути скасований.

У нашому випадку значення коефіцієнта дуже низьке, що вказує на відсутність коштів для своєчасного розрахунку заборгованості перед позичальниками, але спроможність погасити заборгованість доходами, які

почали збільшуватися (порівняйте значення змінні на початок і кінець року) коефіцієнт покриття більше 1, тому наша компанія дуже ліквідна.

Рівень оборотності сировини і виробничих запасів залежить від економічної ситуації в галузі.

Оборотність матеріально-виробничих запасів показник ефективності підприємства в закупівлі сировини і матеріалів, виробництва та реалізація готової продукції. Чим вище величина оборотності активів і виробничих запасів на підприємстві по відношенню до його середнього значення по галузі, тим ефективніше підприємство управляє своїми відносинами з постачальниками і клієнтами. Його низьке значення може свідчити про його наявність надлишкового майна, некомерційних організацій для бізнесу.

РОЗДІЛ 3.

ТЕХНОЛОГІЯ УДОСКОНАЛЕННЯ ДІАГНОСТИЧНИХ МЕТОДІВ АНАЛІЗУ ПІДПРИЄМСТВ

3.1. Ефективність фінансового управління підприємством на основі інформації розрахунково-діагностичного характеру

Система управління фінансами в наш час організована по-новому, вона висуває нові вимоги та інновації для системи підтримки, наприклад діагностика. Діагностика у цій роботі розуміється як функція фінансового менеджменту та обов'язкова частина процесу підготовки. Її методи повинні відповідати логіці досліджуваного об'єкта, тобто, що ефективність управління фінансами підприємства визначається вибором відповідних моделей сталого розвитку, які можуть бути побудовані на основі комп'ютерної та статистичної інформації.

Методологічні аспекти діагностики є важливими на цьому етапі, і їх можна визначити з багатьох точок зору. Перш за все, необхідно зрозуміти основні теми для дослідження ефективності фінансової діяльності компанії: бізнес-концепції, фінанси, ринкова вартість, фінансова гнучкість [9; 33; 38; 54; 57; 58].

У нашому дослідженні процес створення та розподілу фінансових ресурсів підприємства розглядався як процес, який потребує великого капіталу підприємства для впровадження методів зростання та підвищення належної ділової практики.

Основна мета діагностики полягає в тому, щоб оцінити фактори, що впливають на кінцевий результат і фінансову гнучкість структури капіталу, а також підтримувати співвідношення власного капіталу до зовнішнього капіталу, яке можна оцінити як резерв для інфляції або стабільності. розвиток компанії в сьогоденні та майбутньому. Ця дискусія ґрунтується на необхідності вибору інших джерел фінансування та необхідності розрахунку

розміру кредитного резерву виходячи з поточних міркувань: можливостей розвитку, наявності ресурсів можливо і можливо заробити додаткові гроші. Це рішення є проявом наступних припущень: прибутковість майна повинна бути більшою за вартість отриманого капіталу; фінансова стратегія має бути ефективною щодо зниження ризику формування капіталу; вибір форми фонду повинен мати можливість мати найбільший прибуток; фінансові рішення повинні бути спрямовані на збільшення вартості та сталий розвиток бізнесу. Ці ідеї виникли як ідеї, які підтвердилися під час створення моделі та вибору компонентів для дослідження ефективності фінансової діяльності підприємства.

При комплексному підході створення діяльності з перевірки ефективності фінансово-господарської діяльності має три рівні:

- вивчення факторів, пов'язаних з фінансовою продуктивністю та гнучкістю структури капіталу;
- визначення умовних інструментів та індикаторів;
- моделювання порогових значень ключових показників фінансової ефективності при виборі фінансової стратегії.

Сукупність обраних показників та їх характеристик може показати повну картину фінансово-господарської діяльності господарського підприємства та напрямів його розвитку з точки зору ефективності.

З методологічної точки зору при виборі фінансової структури слід вибирати параметри, які враховують прибутковість і ризик. Ця теорія подібна до теорій фінансового інвестора, заснована на порівнянні витрат при різних методах отримання позикового капіталу та оцінці впливу інвестицій на прибутковість і ризик, забезпечення гнучкості структури ресурсного фонду і, нарешті, на основі цінності та стійкості підприємства, що приносить користь майбутньому.

Результуючий показник – прибутковість усіх активів – визначається за методикою [70, с.17]:

$$ROA = \frac{\Pi}{A} * 100 \%, \quad (3.1)$$

де Π – чистий прибуток, тис. грн. (Форма № 2, ряд. 220);

A – сума всіх активів, тис. грн. (Форма № 1, ряд. 280);

$$ROA \text{ на поч. 2023 р} = \frac{1015,6}{3693,2} * 100 \% = 27,5 \%$$

$$ROA \text{ на поч. 2023 р} = \frac{1015,6}{3459,8} * 100 \% = 29,35 \%$$

Шляхом деталізації вихідної розрахункової формули аналітиками фірми «Дюпон» була розроблена модель, що дозволяє визначити вплив факторів на рівень рентабельності сукупних активів. Відповідно до моделі «Дюпон» на рівень рентабельності сукупних активів впливає оборотність активів і рентабельність продажів. Факторна модель має вигляд:

$$ROA = \frac{\Pi}{A} = \frac{B}{A} * \frac{\Pi}{B} * 100 \% = K \text{ об.} * ROS, \quad (3.2)$$

де B – виторг від реалізації продукції, тис. грн. (Форма № 2, ряд. 010);

$K \text{ об.}$ – коефіцієнт оборотності сукупних активів (таблиця 2.4);

ROS – рентабельність продажів, % (таблиця 2.4).

Рівень рентабельності сукупного капіталу за звітний рік збільшився на $0,28 - 0,2 = 0,08\%$ (див. дані таблиці 2.4). Визначимо вплив факторів:

Розрахунок впливу факторів можна виконати способом абсолютних різниць.

Вплив зміни оборотності активів можна розрахувати за формулою:

$$\Delta ROA = \Delta K \text{ об.} * ROS_{\text{баз}}, \quad (3.3)$$

$$\Delta K \text{ об.} = \frac{R_{\Pi}}{A} / 100 \%, \quad (3.4)$$

Pa

$$\Delta \text{Коб на поч. 2023 р} = \frac{21,55}{0,2} = 1,08; \quad \Delta \text{Коб на кін. 2023 р.} = \frac{21,3}{0,28} = 0,76.$$

$$\Delta \text{ROA на поч. 2023 р} = (0,76 - 1,08) * 21,55\% = - 6,9\%$$

$$\Delta \text{ROA на поч. 2023 р} = (0,76 - 1,08) * 21,3\% = - 6,8\%$$

Вплив зміни рентабельності продажів визначається за формулою:

$$\Delta \text{ROA} = \text{Коб.звіт.} * \Delta \text{ROS} \quad (3.5)$$

$$\Delta \text{ROA на поч. 2023 р} = 1,08 * (21,3 - 21,55) = - 0,27$$

$$\Delta \text{ROA на поч. 2023 р} = 0,76 * (21,3 - 21,55) = - 0,19$$

Таким чином, на зміну норми прибутку від загального капіталу негативно вплинуло зменшення прибутку від реалізації та повільна оборотність активів. Поточна ситуація зумовлена наступними факторами:

- у звітному році зменшився попит на продукцію підприємства, що є наслідком зменшення фізичного обсягу реалізованої продукції та суми прибутку від реалізації. У результаті загальний оборот активів повільний, що може свідчити про значне збільшення готової продукції, збільшення виробництва та збільшення продажів у кредит для стимулювання продажів:

- можливими причинами зниження рівня продуктивності збуту є: збільшення собівартості продукції за рахунок збільшення одиниці постійних витрат за рахунок зменшення обсягу реалізації та зниження цін. ціни на продукцію, які підприємство може використовувати для стимулювання збуту.

Ми проводимо причинно-наслідковий аналіз доходів на основі даних, наданих у формі № 1 та форма № 2.

На основі моделі сукупної ефективності активів аналітики «Дюпон» також створили програму аналізу ефективності власного капіталу. З його допомогою встановлюється залежність між рівнем рентабельності власного

капіталу та факторами: рівнем податку на прибуток, фінансовою структурою капіталу, оборотністю всіх активів і прибутком від реалізації тощо.

Факторна модель фірми «Дюпон» має вигляд:

$$ROE = \frac{\Pi}{BK} * 100\%, \quad (3.6)$$

де Π – чистий прибуток, тис. грн. (Форма № 2, ряд. 220);

BK – власний капітал, тис. грн. (Форма № 1, ряд. 380);

$$ROE \text{ на поч. 2023 р.} = \frac{1015,6}{1539,0} * 100\% = 65,99\%$$

$$ROE \text{ на кін. 2023 р.} = \frac{1015,6}{1819,2} * 100\% = 55,83\%$$

Порівнюючи дані 2023 року таблиці 2.4. можна зробити висновок, що рівень рентабельності власного капіталу, у порівнянні з попереднім роком, збільшився на: $0,6 - 0,5 = 0,1\%$.

Факторний аналіз може бути виконаний способом абсолютних різниць. Визначимо вплив факторів:

Вплив зміни частки чистого прибутку розраховується за формулою:

$$\Delta ROE = \Delta \text{Дчп} * \text{МКбаз.} * \text{К об.баз.} * \text{ROSбаз.}, \quad (3.7)$$

де $\Delta \text{Дчп}$ – середнє частки чистого прибутку в загальній сумі прибутку від звичайної діяльності до оподаткування ((Форма № 2, ряд. 220 / Форма № 2, ряд. 190) за 2023 рік - (Форма № 2, ряд. 220 / Форма № 2, ряд. 190) за 2022 рік);

МКбаз. – базова величина мультиплікатора капіталу (відношення сукупних активів до суми власного капіталу) (Форма № 1, ряд. 280 / Форма № 1, ряд. 380);

К об.баз. – базова величина коефіцієнту оборотності сукупних активів (див. таблиця 2.4);

ROSбаз продукції і призвело до зменшення фізичного обсягу реалізації, суми виторгу – базова величина рентабельності продажів, % (див. табл. 2.4).

$$\Delta ROE = (1 - 0,78) * 1,9 * 1,45 * 0,213 = 0,13\%$$

Вплив зміни мультиплікатора капіталу визначається за формулою:

$$\Delta ROE = \text{Дчп звіт.} * \Delta \text{МК.} * \text{К об.баз} * \text{ROSбаз}, \quad (3.8)$$

$$\Delta ROE = 1 * (1,9 - 2,4) * 1,45 * 0,213 = - 0,16 \%$$

Вплив зміни оборотності активів розраховується за формулою:

$$\Delta ROE = \text{Дчп звіт.} * \text{МК звіт.} * \Delta \text{К об.} * \text{ROSбаз}, \quad (3.9)$$

$$\Delta ROE = 1 * 1,9 * (1,45 - 0,94) * 0,213 = 0,206\%$$

Вплив зміни рентабельності продажів розраховується за формулою:

$$\Delta ROE = \text{Дчп звіт.} * \text{МК звіт.} * \text{К об. баз.} * \Delta \text{ROS}, \quad (3.10)$$

$$\Delta ROE = 1 * 1,9 * 1,45 * (0,213 - 0,2155) = -0,01\%$$

Уповільнення оборотності всіх активів і підвищення рівня податку на прибуток негативно вплине на потенційну прибутковість акцій. Збільшення прибутку від продажів, яке могло статися в результаті зростання цін на продукцію компанії, і збільшення частки позикового капіталу трохи відстрочить зниження рівня прибутку.

Основною причиною зниження рентабельності власного капіталу є уповільнення загальної оборотності активів. Це може бути тому, що продукція компанії характеризується міцністю ланцюжка попиту. Невелике підвищення цін за таких обставин знижує рівень конкуренції та прибутку. Крім падіння товарообігу, спостерігалось також зростання грошових потоків на тлі уповільнення оборотності активів, можливо, за рахунок вилучення готової продукції.

Порівнюючи результати розрахунків різних показників фінансової ефективності та зміни значень факторів, можна прийняти рішення щодо вибору відповідної фінансової стратегії. Прогнозна модель фінансових результатів ТОВ «Інстіл Україна» на 2023-2028 рр. (табл. 3.1) при виборі типу розвитку вказує на позитивну динаміку: також значне зростання прибутку (з

0,213 до 0,39).) рентабельність власного капіталу до 2,21%, але економічний прибуток знизився з 0,21 до 0,159%.

У контексті фінансових операцій запропонована модель ресурсовіддачі буде такою:

$$\text{Кротд} = \frac{\text{ЧП} + \text{Ам}}{\text{ФА} + \text{НФА}}, \quad (3.11)$$

де Кротд – коефіцієнт ресурсовіддачі;

ЧП – чистий прибуток (Форма №2, ряд.220);

Ам – амортизаційні відрахування (Форма №1, ряд.012);

ФА + НФА – фінансові активи + не фінансові активи (Форма №1, ряд.280 на кінець року).

Таблиця 3.1

Варіанти підвищення ефективності фінансової діяльності ТОВ «Інстіл Україна» при виборі стратегічної альтернативи розвитку на 2023-2024 рр

Показник	Фактичне значення		Прогнозне значення				
	2022 р.	2023 р.	2023 р.	2024 р.	2025 р.	2026 р.	2027 р.
Фінансові активи + нефінансові активи	3693,2	3459,8	3241,14	3036,3	2844,4	2666,6	2498,07
Економічна рентабельність	0,21	0,196	0,21	0,225	0,241	0,258	0,276
Рентабельність власного капіталу, %	0,5	0,6	0,78	1,01	1,31	1,7	2,21
Ресурсовіддача тис. грн.	0,213	0,29	0,307	0,326	0,346	0,367	0,39

Запропонований підхід стосується функціональної діагностики фінансова діяльність є інноваційною, оскільки дозволяє врахувати аспекти простоти та ефективності використання фінансових ресурсів, а також проаналізувати корисні аспекти кожного з них і розробити рекомендації щодо їх оптимізації. та підтвердження оптимального результату капітальної стратегії [63, с. 79].

Нове розуміння економічного розвитку та прогнозування майбутнього організацій можна представити в чотирьох основних напрямках. Виходячи з розвитку ринку, концепція організаційного менеджменту подібна до комерційної діяльності компаній.

- природа ринкової продукції характеризується прагненням покращити якість товарів без особливого врахування потреб, смаків і побажань споживачів. Ідеєю управління бізнесом в цих умовах є контроль доходів, що включає зміну величини і складу доходів - витрат на виробництво і реалізацію в залежності від поточної ситуації на ринку. Концепція бюджетного контролю базується на тому, що на ринку немає відмінностей в основних правилах і закономірностях. Виконується оновлення Дії виконуються лише періодично за потреби.

- процес продажу характеризується забезпеченням збільшення продажів за допомогою реклами та інших способів впливу на покупця з тим, щоб він міг зробити покупку. Цей проект використовує довгострокове планування з поправкою на ризик для прогнозування довгострокового зростання ключових показників ефективності компанії. Процес планування – це довгострокове рішення зміни обсягів продажів, рівня витрат, продуктивності праці співробітників та інших показників, заснованих на досвіді і поточному стані, будуть зберігатися протягом тривалого часу. Довгострокове планування адаптує виробництво до ринкових змін і впливає на господарську діяльність компанії на наступні 2-10 років.

- маркетинговий метод підприємства полягає у відборі якісних товарів, які користуються високим попитом, і забезпеченні їх продажу у

великих кількостях. У таких ситуаціях використовується стратегічне планування.

Стратегічне планування являє собою суттєву зміну практики управління та позбавляє можливості контролювати діяльність компанії на основі минулих практик. Необхідно стратегічно адаптувати заплановану діяльність до змін на ринку, включаючи можливість передбачити проникнення на ринок інших продуктів. Ця теорія управління наголошує на ринкових умовах, особливо конкуренції та процесах продажів, як управлінських показниках. Ця концепція близька до торгівлі, але вона враховує ринкові умови лише внаслідок випадкових відхилень від розробленої стратегії, а стратегічний план враховує ці зміни, але не передбачає заходів, здатних вплинути на ситуацію на ринку. .

Періодичні коригування запланованої стратегії не можуть бути завершені відповідно до ринкових умов виробництва та збуту компанії.

Нові власники бізнесу отримують вигоду від системи стратегічного управління, яка є суттю маркетингу. Під ринком розуміють комплексну систему управління та контролю за діяльністю підприємства, що забезпечує обсяги реалізації його продукції, досягнення значних обсягів виробничої діяльності та підвищення позицій на ринку. Суть маркетингу можна сформулювати так: «Публікуй те, що вже продано, не намагайся повернути клієнту те, що було зроблено». прибуток від своєї діяльності, який можливий лише тоді, коли продукція підприємства відповідає вимогам ринку.

Відповідно до правил ділової практики кожна компанія застосовує принцип прямого управління. Найдосконалішою концепцією є стратегічний менеджмент.

3.2. Використання результатів діагностики для аналізу фінансових проблем діяльності підприємства

На думку багатьох дослідників, право вибору фінансової стратегії – це дуже складний процес прийняття рішень [38; 59; 60]. Оскільки фінансові

рішення є частиною природи менеджменту і, відповідно до теорії прийняття рішень, не є програмованими [38, с. 226], першим кроком у вирішенні проблеми є формулювання та розуміння проблеми, тобто діагностика. На думку М. Меско, якщо проблема була правильно визначена, рішення були ретельно відібрані та оцінені, то зробити вибір доволі легко [38, с.221]. Однак, якщо проблема складна, необхідно враховувати багато компромісів, тому що якщо інформація та аналіз суб'єктивні, альтернативи може не бути. У цьому випадку важливу роль відіграють розум і досвід.

Узагальнення результатів потенційних комплексних досліджень фінансово-господарської діяльності ведеться за такими напрямками:

- 1) порівняння фактичних показників прийому до порогових і галузевих показників;
- 2) внутрішнє оцінювання кваліфікаційної групи;
- 3) зовнішнє входнє оцінювання кваліфікаційної групи.

Аналіз на основі даних ТОВ «Інстіл Україна» за 2022-2023 роки підтвердив ефективність запропонованого підходу.

Перші дані наведені в таблиці. 2.1. Результати комплексної оцінки спроможності до фінансово-економічної стійкості підтверджують неприбутковість діяльності ТОВ «Інстіл Україна». Компанія не може погасити всі зобов'язання за рахунок власних коштів. Необхідно збільшити частку доходів фізичних осіб у загальній кількості боргів.

Дослідження «поведінки» внутрішніх показників розвитку дозволило виявити проблемні зони формування та використання фінансових ресурсів. Виявлені відмінності свідчать про наявність значних внутрішніх резервів підвищення спроможності фінансової стійкості та економіки підприємства.

Ці висновки підтверджує графічна інтерпретація зовнішніх та внутрішніх інтегрованих аспектів розвитку ТОВ «Інстіл Україна», наведена на рис. 3.4.

Як видно з діаграми вище, показники фінансового балансу перевіреного підприємства є нижчими порогового вартості, таким чином залишаючи

резерви економічного зростання компанії недоторканими на цьому етапі. На рис. виявляється, що після досягнення оптимального значення (1,0) вектора монетарної та економічної стабільності фінансові показники будуть дорівнювати граничним значенням.

Наведені результати свідчать про доцільність комплексного визначення спроможності до фінансово-економічної стабільності при виборі фінансової стратегії та прогнозуванні сталого розвитку підприємства.

Рис. 3.4. Параметризація результатів комплексної діагностики ТОВ «Інстіл Україна», 2023 р.

Прогнозування комплексної оцінки показників фінансово-економічної стійкості, які обґрунтовують вибір фінансової стратегії, включає дослідження факторів, пов'язаних з фінансовими показниками. Ви можете вилучити об'єкти, щоб вони не впливали на обмеження дозволених змін, але їх не можна

змінити таким чином. Якщо прийнято правильне рішення, розраховується значення елементів, вибраних для цього показника, від мінімального значення до максимального значення. Фінансові показники також розраховуються на основі значення зовнішнього фактора.

Після проведення розрахунків досліджуються отримані розрахункові величини чинника - числове значення коефіцієнта. Значення індикатора порівнюються з найвищими значеннями і заносяться в банк прогнозів.

Наслідки для уточнення критеріїв вибору фінансової стратегії представлені у вигляді опису характерної поведінки компанії. Для кожного з обраних варіантів визначено характеристики бюджетного балансу, межі порядку та способи підтримки спільного інтересу під впливом чинників внутрішнього та зовнішнього середовища. Для забезпечення правильності рішень щодо вибору стратегічних варіантів для кожного з них уточнюються показники, цілі, ліміти підтримки елементів фінансової рівноваги та способи вибору фінансової стратегії.

Це дало змогу запропонувати розробку методологічних підходів до аналізу та оцінки вибору відповідного типу бізнес-стратегії, які забезпечують:

- 1) оцінка фінансової рівноваги;
- 2) визначення меж поведінки та фінансового становища, яке залежить від рівня економічного розвитку підприємства;
- 3) визначення критеріїв вибору та обмежень фінансових показників, які враховуються при оцінці переваг фінансової стратегії;
- 4) розробка рекомендацій щодо фінансової перевірки стратегії сталого розвитку підприємства.

Комплексний підхід до формування стратегічних варіантів різних категорії та визначення фінансових цілей і характерної поведінки фінансових показників дозволяють, з одного боку, оцінити поведінку компанії на конкретному етапі її економічного розвитку, а з іншого боку, форму елементів, що визначають вартість суб'єктів господарювання (чисті активи та чисті зобов'язання). Такий підхід до вибору пріоритетів дає змогу визначити рівень

розвитку кожного з виділених напрямків фінансової стратегії та створити стратегічний фінансовий план сталого розвитку компанії.

Реалізація методологічних і методичних підходів дозволяє визначити найкращі показники фінансової стратегії сталого розвитку та постійно порівнювати їх бажані зміни з довідковими чи галузевими показниками. Практичне використання запропонованого методу для комплексного аналізу потенціалу фінансово-економічної стабільності здійснюється за допомогою діаграм і таблиць, які дозволяють розрахувати тенденції та підтвердити докази для вибору різних фінансових стратегій [37, с. 184].

Керівник повинен правильно оцінити поточну ситуацію і вибрати найкращу комбінацію рішень з усіх різних варіантів. Його робота має бути організована за трьома основними напрямками, які описані нижче.

1. Оцінити поточний фінансовий стан підприємства та його зміни порівняно з попереднім періодом. Завдання цього розділу полягає не тільки в аналізі динаміки банківських ставок, а й у визначенні прийнятної ставки для зниження банківських ставок. В окремих випадках допускається тимчасове зниження ставок. Наприклад, реалізувавши велику інвестиційну програму у виробничий сектор і виробниче обладнання, компанія може швидко реалізувати інвестиції, які перевищують її поточні фінансові можливості. Як правило, на додаток до довгострокових позик і позик, короткострокові позики і позики можуть використовуватися для оплати інвестиційних витрат, що може знизити ліквідність і стабільність суми. Ці дії можуть бути дуже точними, оскільки короткий час виготовлення допомагає швидко завоювати частку ринку, яка потрібна компанії. Довгострокові виробничі інновації створюють ситуацію, коли виробництво готове вивести на ринок новий продукт, і ринок потребує цих змін продукту. З метою збільшення майбутніх прибутків і зміцнення майбутнього фінансового становища підприємства допускається короткострокове зниження основних фінансових показників. Роль менеджера в цій ситуації полягає у визначенні порогу, нижче якого фінансова ситуація стає критичною.

2. З'ясування причин зміни фінансового становища підприємства. Необхідно вивчати не тільки причини проблем, а й причини успіху, вивчивши методи їх створення - прибуткову компанію чи неефективне використання. Важливо також визначити показники діяльності компанії та зміни зовнішнього середовища, які спричинили погіршення фінансової ситуації.

3. Розробка плану дій на майбутнє. Дуже важливим може бути комплекс управлінських рішень, прийнятих керівництвом компанії повинні бути різноманітні та мінливі. У період низького прибутку (наприклад, у ситуаціях низького попиту) дуже важливо управляти оборотним капіталом (за показниками кількості проданого товару, поставки деталей, точності запланованих обсягів виробництва) і визначити обсяг капітальних вкладень. Зменшення оборотних активів створює більше резервів для капітальних вкладень - наприклад, для закупівлі меншої кількості товарів або швидшого отримання грошей від боржників - клієнтів.

ВИСНОВКИ

Створення ринкової економічної системи та розвиток оптимальних конкурентних відносин між її суб'єктами в Україні має передбачати лідерство та водночас контроль адміністративно-економічних процесів, активних для забезпечення функціонування найважливіших інфраструктурних одиниць – підприємств – і мобільних телефон, що живить їхні репродуктивні функції.

Не останній етапом для забезпечення ефективного розвитку вітчизняних підприємств в умовах складного конкурентного середовища відіграє встановлення діагнозу.

Робота присвячена розробці теоретико-методологічних засад створення адаптивного методу дослідження фінансово-економічної стійкості підприємства. Визначено сучасні тенденції та на основі їх припущень представлено конфлікти та фінансові проблеми, які перешкоджають сталому розвитку бізнесу.

Виявилось, що на стан фінансово-економічної стабільності впливають різні умови та зміни, тому необхідно регулярно переглядати стратегічні цілі та показники економічного розвитку підприємства. Необхідність і передумови створення відповідного методу діагностики є істотними. Виходячи з цього встановлюються основні цілі та орієнтири контролю фінансово-економічної стійкості підприємства.

В дипломній роботі було визначено термін «діагностика» і розкрито реальність хвороби підприємства та його фінансову стабільність. Виділено межа між діагностикою і аналізом підприємства. З огляду на це, діагностика фінансово-економічної стійкості вважається окремою частиною управління фінансовою діяльністю підприємства.

Також розглянуті методи оцінки, а також фінансові методи ведення бізнесу. Встановлено, що це є основою для сталого розвитку господарської діяльності, як то: економічна вигода, поновлюваність, безперервність,

узгодженість. Виходячи з цього визначено стратегічні цілі, та пріоритетні аспекти сталого розвитку підприємства.

Метою методу контролю фінансового стану підприємства є сертифікований інструмент фінансового менеджменту, який має певні характеристики створеної системи, тобто мати базову основу для доповнення інформації, яка може бути змінена. використовується для прийняття рішень.

Реалізація моделі концептуального аналізу потенціалу фінансово-економічної стійкості підприємства, що оцінюється через функціонування систем підтримки фінансового менеджменту за чотирма напрямками: 1) робота; 2) аналіз; 3) спілкування; 4) мотивація. Та сформовано нові вимоги, щодо перевірки потенціалу фінансово-економічної стійкості підприємства, що реструктуризується.

Аналітичною основою адаптивного методу управління фінансами стануть модель і методологія управління, структура і методи моніторингу фінансово-економічної стабільності. Міркування та сфери застосування методів аналітики та моделювання при виборі фінансової стратегії сталого розвитку.

Під час цього процесу були проведені аудити ТОВ «Інстел Україна». Ми виявили, що компанія все ще розвивається.

У 2022 році загальна кількість об'єктів зменшилася на 441,6 тис. грн., тобто більше 10%. Значна частина цього зменшення відбулася через значне зменшення поточних активів. Реальна вартість амортизації оборотних активів становить 777,9 тис. грн., понад 3% річної вартості. 2023 рік буде більш успішним для компанії, ніж цей. Якщо порівняти дані за два роки (початок 2022 і кінець 2023), то вартість майна починає зростати і різниця становить 208,2 тис. грн. (фактичне вимірювання за 2023 рік - фактичне вимірювання за 2022 рік)

Довгострокових зобов'язань підприємство не має. Але негативним моментом є наявність великої частки короткострокової заборгованості, яка у структурі пасивів у 2022 році становитиме 16%, а на кінець 2023 року досягне

24%. Аналіз балансу показав, що підприємство не має достатньо коштів для оплати зобов'язань, що впливає на рівень фінансової стійкості та фінансові показники. Це воно

Таким чином компанія своєчасно співпрацювала з постачальниками та підрядниками щодо виконаної роботи та отриманих послуг. Станом на 2023 рік борги зменшаться ще на 166,4 тис. гривні. Зменшення короткострокової заборгованості компанії підвищує ліквідність і фінансову стабільність.

Фінансовий стан компанії не є стабільним, але є чудова можливість покращити фінансову стійкість і стабільність, компанія повинна проаналізувати структуру витрат, налагодити стабільні відносини з постачальниками та посилити контроль за витратами, щоб уникнути непотрібних витрат.

Роль менеджера в цій ситуації полягає у визначенні порогу, нижче якого фінансова ситуація стає критичною. Керівник повинен правильно оцінити поточну ситуацію і вибрати найкращу комбінацію рішень з усіх різних варіантів.

Досягнення та зміцнення лідерських позицій у цьому сегменті ринку вимагає перегляду основних ідей сутності та концепції управління бізнесом.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бардиш Г. О. Проектний аналіз: підручник / Г.О. Бардиш. – К.: Знання, 2016. – 415 с.
2. Бардиш Г. О. Проектне фінансування: підручник / Г. О. Бардиш. – Львів: ЛБІНБУ, 2016. – 463 с.
3. Білик М. Д. Сутність і оцінка фінансового стану підприємства: навчальний посібник / М. Д. Білик. – К.: КНЕУ, 2015. – 325 с.
4. Богоявленська Ю. В. Проектний аналіз: навчальний посібник / Ю. В. Богоявленська – К.: «Кондор», 2014. – 336 с.
5. Бойчик І. М. Економіка підприємства: навч. посіб. / І. М. Бойчик. – К.: Атіка, 2017. – 528 с.
6. Болюх М. А. Економічний аналіз: навч. Посібник / М. А. Болюх, В. З. Бурчевський, М. І. Горбатюк. – К.: КНЕУ, 2013. – 556 с.
7. Бондар Н. М. Економіка підприємства: навч. посібн. / Н. М. Бондар – К: Видавництво А. С. К., 2014. – 400 с.
8. Буряк П. Ю. Фінансово-економічний аналіз: підручник / П. Ю. Буряк. – К.: ВД «Професіонал», 2014. – 528 с.
9. Говорушко Т. А. Управління ефективністю діяльності підприємств на основі вартісно-орієнтованого підходу: монографія / Т. А. Говорушко, Н. І. Клімаш. – К.: Логос, 2015.
10. Дейнека О. В. Сутність поняття «фінансовий результат» та особливості його формування / Дейнека О. В., Остапенко О. А. // Молодіжн. наук. вісн. УАБС НБУ. Економічні науки, 2013. – №4
11. Ігнатська І. А. Корпоративне управління [текст]: підручник. / І. А. Ігнатська, О. І. Гарафонова – К.: «Центр учбової літератури», 2013. – 600 с.
12. Ізмайлова К. В. Фінансовий аналіз: навч. посіб. / К. В. Ізмайлова. – К.: МАУП, 2011. – 152 с.
13. Іслямова Е. Р. Методи визначення вартості компанії / Є. Р. Іслямова // Науковий вісник НГУ. – 2016. – № 1.

14. Іщенко І. І. Оцінка економічної ефективності виробництва та затрат / І. І. Іщенко, С. П. Терещенко – К.: Вища школа, 2014. – 187 с.
15. Керейцева Г. Г. Фінансовий менеджмент: навчальний посібник. / Г. Г. Керейцева. – Київ: «Центр навчальної літератури», 2014. – 531 с.
16. Клебанова Т. С. Банкрутство і санація підприємства: теорія і практика кризового управління. / Т. С. Клебанова, О. М. Бондар, О. В. Мозенков. – Х.: ВД «ІНЖЕК», 2013 – 272 с.
17. Коваленко Л. О. Фінансовий менеджмент: навч. посіб. / Л. О. Коваленко, Л. М. Ремньова. – К.: Знання, 2015. – 485 с.
18. Ковальчук І. В. Економіка підприємства: навч. посіб. / І. В. Ковальчук. – К.: Знання, 2018. – 697 с.
19. Ковальчук В. М. Загальна теорія економіки (теоретична економіка): навч. посібник / В. М. Ковальчук – Тернопіль: ТАНГ – «Астон», 2012. – 367 с.
20. Красник В. В. Управління електрогосподарством підприємств: виробничо-практичний посібник / В. В. Красник, – К.: Знання, 2018. – 97 с.
21. Кураков Л. П. Економіка і Право: словник-довідник / Л. П. Кураков – Тернопіль: Економічна думка, 2014. – 18 с.
22. Лахтіонова Л. А. Фінансовий аналіз суб'єктів господарювання / Л. А. Лахтіонова. – К.: КНЕУ, 2011. – 387 с.
23. Литвин Б. М. Аналіз господарської діяльності / Б. М. Литвин. – Львів: Світ, 2012. – 272 с.
24. Литвин Б. М. Фінансовий аналіз в управлінні підприємством: науковопрактичний посібник / Б. М. Литвин. – Тернопіль: Економічна думка, 2013. – 164. с.
25. Лопатніков Л. І. Економіко-математичний словник. Словник сучасної економічної науки. / Л. І. Лопатніков. – 5-е вид., перероб. і доп. – М.: Справа, 2013. – 520 с. 133
26. Мельник Л. Г. Економіка підприємства: конспект лекцій: навч. посіб. / Л. Г. Мельник. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2014. – 412 с.

27. Мних Є. В. Економічний аналіз: підручник / Є. В. Мних. – Київ: Центр навчальної літератури, 2015. – 472 с.
28. Отенко В. І. Формування аналітичного інструментарію оцінки ефективності діяльності підприємства/ В. І. Отенко. – Бізнес-інформб, 2013. – 232-237 с.
29. Пересада А. А. Управління інвестиційним процесом / А. А. Пересада. – К.: Лібра, 2012. – 472 с.
30. Петрович Й. М. Економіка підприємства: підручник / Й. М. Петрович. – Львів: «Новий світ-2014», 2014. – 680 с.
31. Півторак М. В. Класифікація основних засобів: вітчизняний досвід / М. В. Півторак / Агроінком. – №5. – 2016 – 6-11 с.
32. Поддєрьогін, А. М. Ефективність управління грошовими потоками підприємства / А. М. Поддєрьогін, Я. І. Невмержицький. – Фінанси України, 2017. – 119-127 с.
33. Попович П. Я. Економічний аналіз діяльності суб'єктів господарювання: підручник / П. Я. Попович. – Тернопіль: Економічна думка, 2015. – 630 с.
34. Портер М. Стратегія конкуренції: навч. посіб. /М. Портер. – К.: Основи, 2017. – 264 с.
35. Пономаренко В.С. Стратегічне управління підприємством: монографія / В.С. Пономаренко. – Х.: Основа, 2019. – 620 с.
36. Пономарьова І. В. Реалізація стратегії розвитку підприємства за допомогою збалансованої системи показників // Економічний простір: Збірник наукових праць. – №27. – Дніпропетровськ: ПДАБА, 2019. – 202-210 с.
37. Приятельчук А. О. Структура філософії економіки / А. О. Приятельчук // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії. – 2016. – Вип. 48. – 70-78 с.
38. Пястолов С. М. Економічний аналіз діяльності підприємства: навчальний посібник для студентів економічних спеціальностей вищих

навчальних закладів / С. М. Пястолов. – М.: Академічний проект, 2015. – 576 с.

39. Радецька Л. П. Щодо удосконалення системи мотивації праці / Л. П. Радецька. – Дніпропетровськ : Наука і освіта, 2015. – 3–4 с.

40. Репіна І. М. Активи підприємства: таксономія, діагностика та управління: монографія / І. М. Репіна. – К.: КНЕУ, 2012. – 274 с.

41. Роїна О. М. Договори у господарській діяльності: практичний посібник / О. М. Роїна – К.: КНТ, 2015. – 732 с.

42. Русак В. А. Фінансовий аналіз суб'єкта господарювання: довід. посібник / В. А. Русак, Н. А. Русак. – Мінськ: Вища школа, 2017. – 309 с.

43. Савицька Г. В. Економічний аналіз діяльності підприємства: навч. посібник / Г. В. Савицька. – К.: Знання, 2015. – 662 с. 135

44. Скібіцький О. М. Антикризовий менеджмент: криза і банкрутство: навч. посіб. / О. М. Скібіцький. – К.: ЦУЛ, 2016. – 568 с.

45. Статистична інформація. Державний комітет статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>

46. Стефаненко М. М. Застосування методологічного інструментарію контролінгу в фінансовому управлінні вітчизняних підприємств / М. М.

47. Стефаненко. – Фінанси України, 2017. – 144-152 с.

48. Табахарнюк М. О. Системне управління процесами мотивації персоналу організацій / М. О. Табахарнюк. – Л.: НАН України ; Ін-т регіон. дослідж, 2015. – 19 с.

49. Фатхутдінов Р. А. Конкурентоспроможність: економіка, стратегія, управління: навчальний посібник / Р. А. Фатхутдінов. – М.: ІНФРА-М., 2016. – 312 с.

50. Федоренко В. Г. Інвестування: підручник / В. Г. Федоренко – К.: Алеута, 2016. – 443 с.

51. Філатов О. К. Проблема підвищення рівня конкурентоспроможності продукції підприємств / О. К. Філатов. – К.: КНЕУ, 2019. – 30 с.

52. Фролова Т. О. Фінансовий аналіз: навчально-методичний посібник для самостійного вивчення і практичних завдань / Т. О. Фрутова. – К.: Вид-во Європ. Ун-ту, 2015. – 253 с.

53. Шеремет О. О. Фінансовий аналіз: навчальний посібник / О. О. Шеремет. – К.: 2015. – 196 с.

54. Шершньова З. Є. Стратегічне управління: навч. посіб./ З. Є. Шершньова, С.В. Оборська. – К.: КНЕУ, 2019. – 384 с.